

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Hana Říhová, Marta Salavová

DALŠÍ VZDĚLÁVÁNÍ POD LUPOU

– co přináší dv monitor

Hana Říhová, Marta Salavová

DALŠÍ VZDĚLÁVÁNÍ POD LUPOU

– co přináší DV monitor

Publikace vznikla v rámci Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost, prioritní osa 4: Systémový rámec celoživotního učení, oblast podpory: 4.3. Systémový rámec dalšího vzdělávání, jako výstup klíčové aktivity A4 - Podpora nabídky dalšího vzdělávání individuálního projektu národního Konceptce dalšího vzdělávání – KONCEPT.

Projekt v letech 2009 - 2013 realizovalo Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ve spolupráci s Národním ústavem pro vzdělávání, školským poradenským zařízením a zařízením pro další vzdělávání pedagogických pracovníků.

Klíčovou aktivitu A4 řešil Národní vzdělávací fond, o.p.s. (Národní observatoř zaměstnanosti a vzdělávání)

Tato publikace byla spolufinancována Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky a je neprodejná.

DALŠÍ VZDĚLÁVÁNÍ POD LUPOU – CO PŘINÁŠÍ DV MONITOR

Vydal: Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků
Autorský tým: Hana Říhová
Marta Salavová
Sazba: Jan Velický
Praha 2012
ISBN: 978-80-87652-85-5

ÚVODEM

Publikace Další vzdělávání pod lupou je určena pro všechny, kdo se nějakým způsobem zabývají dalším vzděláváním. Chce ukázat, jaké informace o dalším vzdělávání v České republice existují, kde je najít a k čemu je lze využít. Poskytuje informace o tom, jak si v oblasti dalšího vzdělávání stojí Česká republika a jednotlivé kraje a jak se situace v oblasti dalšího vzdělávání v posledních letech vyvíjí. Jejím úkolem není pomoci vyhledávat konkrétní kurzy či možnosti vzdělávání ani poskytnout komplexní informace o vývoji v dalším vzdělávání.

Publikace je úzce propojena s webovými stránkami DV Monitor (www.dvmonitor.cz). Webové stránky zajišťují to, co tištěná publikace nedokáže – na jednom místě shromažďují velké množství údajů o dalším vzdělávání, obsahují vzájemná propojení mezi nimi a především jsou pravidelně aktualizovány. Cílem publikace je poskytnout ukázkou informací, které lze na portále najít, a naznačit několik způsobů, jak s nimi pracovat a využívat je. Kdo se do publikace začte, získá i řadu konkrétních informací o tom, jaká byla situace v dalším vzdělávání v době jejího vzniku.

Další vzdělávání pod lupou a webová stránka DV Monitor mohou posloužit těm, kdo tvoří politiku dalšího vzdělávání na celostátní či krajské úrovni, rozhodují o podpoře dalšího vzdělávání, ale třeba i institucím, které další vzdělávání realizují, pokud chtějí získat širší přehled o situaci na trhu.

Další vzdělávání pod lupou se skládá ze čtyř kapitol a příloh.

- Kapitola Proč monitorovat další vzdělávání uvádí čtenáře do kontextu významu dalšího vzdělávání pro současný trh práce a jeho místa v rámci vzdělávacího systému. Pojednává o možnostech využití statistických informací o dalším vzdělávání a uvádí příklady ze zahraničí.
- Největší část publikace zaujímá kapitola Jak si stojíme v oblasti dalšího vzdělávání. Obsahuje data vztahující se k několika oblastem dalšího vzdělávání a příklady toho, co lze z těchto dat vyčíst a jak je využít. Jsou zde informace o České republice v mezinárodním srovnání i vybrané informace z krajů. Nabízí ukázkou informací, které lze v plném rozsahu nalézt na webových stránkách DV Monitor.
- V kapitole Jak vznikly indikátory dalšího vzdělávání je podrobněji popsáno, odkud pocházejí data v této publikaci a na portále DV Monitor a jakým způsobem jsou pro účely monitoringu dalšího vzdělávání přetvářeny a uspořádány do systému indikátorů dalšího vzdělávání.
- Poslední kapitola Jak se orientovat na DV Monitoru je průvodcem po portále DV Monitor, obsahuje přehled toho, co na něm lze nalézt a jak se orientovat. Díky vloženým náhledům je možné ji použít jako návod k použití DV Monitoru.
- V přílohách je k dispozici slovníček důležitých pojmů z oblasti dalšího vzdělávání, přehled zdrojů dat, které publikace Další vzdělávání pod lupou i web DV Monitor využívá, a celkový přehled indikátorů používaných pro monitoring dalšího vzdělávání.

[ZÁMĚR](#)[VÝSLEDKY](#)[METODIKA](#)[WEB](#)[PŘÍLOHY](#)

ZÁMĚR

Proč monitorovat další vzdělávání

1 PROČ MONITOROVAT DALŠÍ VZDĚLÁVÁNÍ

Současný svět práce je čím dál proměnlivější, technologický pokrok i demografické změny patří mezi faktory, které zvyšují význam dalšího vzdělávání. Zatímco dříve bylo další vzdělávání spíše ztotožňováno s rekvalifikacemi, dnes se již tato oblast nedá takto zjednodušit. Nejen mezi profesemi, ale i uvnitř jednotlivých profesí je potřeba zvyšování a doplňování kvalifikace vysoká a je jí možno uspokojit různými formami vzdělávání.

Posilování významu dalšího vzdělávání pro uplatnění na trhu práce potvrzují i iniciativy na národní, regionální a evropské úrovni. Česká republika prochází několik let procesem, který směřuje k lepšímu zhodnocení znalostí a dovedností nabytých v dospělém věku skrze uznávání výsledků dalšího vzdělávání. Tato koncepce vychází z Lisabonské strategie a strategií zaměřených na její implementaci na národní úrovni (zejména Strategie celoživotního učení ČR a Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost). Uznávání výsledků dalšího vzdělávání vychází ze zákona č. 179/2006, který umožňuje získat uznávaný certifikát dílčí či úplné kvalifikace na základě definovaných standardů bez ohledu na to, jakou formou člověk získal kompetence potřebné pro danou kvalifikaci.

V různých oblastech managementu a správy se stále častěji setkáváme s rozhodováním založeným na datech, data miningu a business intelligence. Informace a datové podklady zaměřené na současný stav a trendy vývoje jsou důležitou oporou pro vytváření strategií institucí i rozhodování jednotlivců. V oblasti dalšího vzdělávání je podobný přístup v České republice novinkou. Jinak tomu ale je v zahraničí, kde se můžeme setkat jak s dlouhodobým používáním ukazatelů dalšího vzdělávání či vzdělávání obecně, tak s šetřeními blíže zaměřenými na další vzdělávání.

Například Švýcarský statistický úřad používá ukazatele pro systém vzdělávání již od devadesátých let. Mají za úkol popsat cíl, strukturu, funkce a fungování vzdělávacího systému ve Švýcarsku. Ukazují referenční hodnoty a celkový rozvoj vzdělávacího systému a umožňují časové a prostorové srovnání. Baterie ukazatelů zaměřená na další vzdělávání byla přidružena později, hraje však v systému významnou roli. Nejen jako jedna ze samostatných skupin ukazatelů popisujících vzdělávací systém, ale také jako nedílná součást ukazatelů tříděných podle modelu CIPPO¹. Tento model využívá pro popis fungování a průběhu vzdělávacího systému pěti komponent: kontext (Context), vstup (Input), proces (Process), výstup (Output) a výsledek (Outcome).

V Německu je od roku 1979 prováděno s odstupem pět až šest let reprezentativní šetření mezi zaměstnanci a osobami ekonomicky aktivními zaměřené na vzdělávání, profesní rozvoj a kariéru, další vzdělávání a aktuální zaměstnanecké podmínky². Šetření slouží jako důležitý zdroj analýz zaměřených na změny ve vzdělávání, kvalifikacích a profesním rozvoji pracovních sil. S pomocí tohoto šetření jsou sledovány a anticipovány změny kvalifikační struktury pracovních sil, které jsou následkem strukturálních změn v ekonomice.

1. Statistik Schweiz (online), Indikatoren nach CIPPO: http://www.bfs.admin.ch/bfs/portal/de/index/themen/15/09/key/ind2_approach.501.html

2. Šetření provádí Spolkový ústav pro odborné vzdělávání (Bundesinstitut für Berufsbildung) a Institut pro výzkum trhu práce a povolání (Institut für Arbeitsmarkt- Berufsforschung) při Spolkovém úřadu práce.

Šetření slouží také jako doplněk Mikrocensu německého statistického úřadu³, který obsahuje taktéž blok zaměřený na další vzdělávání, a šetření SOEP (Socioekonomický panel). Tematicky je rozděleno na blok kvalifikačního výzkumu (vztah mezi vzděláním a zaměstnaností) a výzkumu změn v profesích (změny v kvalifikačních požadavcích mezi a uvnitř profesí). Zjišťuje se například účast na dalším vzdělávání a její motivy během posledních dvou let (soukromě nebo ve stávajícím zaměstnání), obor znalostí, které by respondent formou dalšího vzdělávání chtěl získat, formy dalšího vzdělávání (účast na konferencích, pracovních skupinách, kroužcích kvality, četba odborné literatury, supervize, rotace práce, cross-training mezi podniky; učení pomocí PC a Internetu aj.), zda bylo pro výkon povolání nutné doplnit či získat nové znalosti, a další. Cílem šetření je co nejpodrobněji postihnout oblast změn na trhu práce, změn v požadavcích na zaměstnance a v pracovním prostředí. Ve středu zájmu stojí vazba mezi dosaženým vzděláním a dalším odborným vzděláváním respondenta a zaměstnaností.

Také Velká Británie je jako členská země Evropské unie i OECD zapojena do řady mezinárodních šetření o dalším vzdělávání (CVTS, AES, LFS, PIAAC). Kromě toho jsou však na národní úrovni i jiné podrobnější a častěji sledované zdroje informací o dalším vzdělávání. Jedním z nich je například šetření mezi zaměstnavateli – Národní výzkum zaměstnavatelů o dovednostech (NESS) realizovaný v Anglii. Vlastní šetření zaměstnavatelů podobné tomuto mají i Skotsko, Wales, a Severní Irsko. Výsledky výzkumu NESS jsou prezentovány na zvláštních webových stránkách formou souhrnných zpráv a interaktivních tabulek nabízejících vyhledání odpovědí na jednotlivé otázky podle různých kritérií. Dále pak z výzkumu NESS vychází soubor základních indikátorů mapujících různé aspekty podnikového vzdělávání (podíl školených zaměstnanců na všech zaměstnancích v posledních 12 měsících; podíl zaměstnavatelů, kteří vzdělávali zaměstnance v posledních 12 měsících; podíl zaměstnavatelů, kteří mají na vzdělávání vyhrazenou část rozpočtu, vzdělávací plán aj.). Tyto indikátory jsou k dispozici na regionální a lokální úrovni a na úrovni sektorů. Na webových stránkách výzkumu jsou pro tyto indikátory k dispozici časové řady. Velkou předností britského systému je, že iniciativy v oblasti monitoringu dalšího vzdělávání se nezastavují u provádění jednotlivých šetření, ale sledování dalšího vzdělávání je součástí širších systémů hodnotících indikátorů pro různé oblasti. Tyto systémy nebyly vyvinuty přímo za účelem monitoringu dalšího vzdělávání, vztahují se většinou k širšímu kontextu vzdělávání, regionálního rozvoje či konkurenceschopnosti. Ukazatele mapující různé aspekty dalšího vzdělávání však v těchto systémech tvoří nedílnou složku.

Těmito přístupy byl také inspirován sběr dat a nově vytvořený systém indikátorů dalšího vzdělávání pro Českou republiku. Další vzdělávání zahrnuje velmi široké spektrum aktivit a lidí a ani ve statistickém zjišťování nemá další vzdělávání tak ostré hranice jako počáteční vzdělávání dětí a mladých lidí. V počátečním vzdělávání zajišťují zdroj dat velmi uspokojivě školské matriky a výkazy. Jak ukazuje publikace, která se vám právě dostala do ruky, je situace na poli dalšího vzdělávání v tomto směru složitější. V prvé řadě je důležité definovat, čím další vzdělávání je a čím není. Stručnou definici můžete najít v slovníčku (viz Přílohy). Dále se musíme zorientovat v širokém spektru poskytovatelů dalšího vzdělávání a jeho formách. Nejen z pohledu nabídky dalšího vzdělávání, ale také z dalších hledisek, která nám pomohou pochopit, kam se další vzdělávání ubírá a jakou hraje roli ve změnách na trhu práce. Pro tyto účely nabízí tato publikace ukázkou indikátorů a webová stránka DV Monitor ucelený systém indikátorů, které nám mohou pomoci hodnotit další vzdělávání u nás a v zahraničí.

3. Statistisches Bundesamt, Statistik von A bis Z, Mikrozensus: <https://www.destatis.de/DE/Meta/AbisZ/Mikrozensus.html>

VÝSLEDKY

Jak si stojíme v oblasti dalšího vzdělávání

2 JAK SI STOJÍME V OBLASTI DALŠÍHO VZDĚLÁVÁNÍ

V této kapitole vám chceme představit výběr z informací, které poskytují indikátory dalšího vzdělávání. Najdete zde mnoho číselných údajů o různých aspektech dalšího vzdělávání, ale také ukázkou toho, jaké informace lze z těchto čísel vyčíst a k čemu je možné je použít.

Kapitola je koncipována jako ochutnávka práce s daty o dalším vzdělávání, celý systém monitoringu je daleko širší a propracovanější (viz kapitola 3: Jak vznikly indikátory dalšího vzdělávání). Pokud budete mít zájem nalézt i další aktuální data o dalším vzdělávání, navštivte webové stránky www.dvmonitor.cz.

Návod k jejich použití je vám k dispozici v kapitole 4: Jak se orientovat na DV Monitoru.

2.1 Další vzdělávání v ČR a v Evropě

Následující tabulka nabízí rychlé srovnání České republiky s průměrem EU-27 a EU-15. Věnuje se kontextu, ve kterém další vzdělávání probíhá, a situaci v dalším vzdělávání samotném.

Tabulka 1: Přehledové srovnání ČR a EU

INDIKÁTOR	ČR	EU-15	EU-27	JED.	POŘADÍ ČR V EU-27	ROK	TREND			OBDOBÍ
							ČR	EU-15	EU-27	
Podíl dospělé populace s terciárním vzděláním (I.1.1)	18,2	28,2	26,8	%	23.	2011	↑	↗	↗	2000-2011
Podíl dospělé populace se středním nebo vyšším vzděláním (I.1.2)	92,3	70,3	72,7	%	2.	2011	↗	↑	↑	2000-2011
Mzdová diferenciacie podle vzdělání (I.2.1) - terciární vůči sekundárnímu	178	151	176	index	8. ze 13	2006	→			2002-2006
Míra ekonomické aktivity (I.4.1)	70,5	72,4	71,2	%	14.	2011	→	↗	↗	2000-2011
Míra nezaměstnanosti (I.4.2)	6,8	9,7	9,7	%	22.	2011	→	↗	→	2000-2011
Inovační kapacita (I.6.1)	4,73	6,4	5,67	index	17. z 24	2012	↘	↗	↗	2010-2012
Podíl nákladů na další vzdělávání zaměstnanců na celkových nákladech práce (II.2.1)	0,58	0,78	0,77	%	10.	2008	→		↘	2004-2008
Náklady na další vzdělávání v přepočtu na zaměstnanou osobu (II.2.2)	332	562	454	PPS	16.	2005	↑		↘	1999-2005

INDIKÁTOR	ČR	EU-15	EU-27	JED.	POŘADÍ ČR V EU-27	ROK	TREND			OBDOBÍ
							ČR	EU-15	EU-27	
Výdaje na rekvalifikace (II.3.1)	0,003	0,233	0,234	% HDP	27.	2009	↘	↗	↗	2004-2009
Příjmy zaměstnavatelů na další odborné vzdělávání z dotací a společných fondů (II.3.2)	0,8	6,1	4,7	%	19.	2005	→		↗	1999-2005
Podíl osob s neuspokojenou potřebou vzdělávání (III.5.1)	12,7	11,9	13,2	%	8. z 24	2007				
Typy bariér v účasti na dalším vzdělávání (III.5.2) - nedostatek nabídky v dostupné vzdálenosti	16,1	19,4	18,6	%	18. z 22	2007				
Účast dospělé populace na vzdělávání v posledních 4 týdnech (IV.0.1)	11,4	10	8,9	%	10.	2011	↑	↘	↘	2003-2011
Účast dospělé populace na neformálním vzdělávání v posledních 4 týdnech (IV.2.1)	9,6	7,4	6,4	%	8.	2011	↑	↘	↘	2003-2011
Počet hodin strávených účastníkem v dalším neformálním vzdělávání (IV.2.2)	55	85	71	hod.	19. z 25	2007				
Podíl vzdělávacích podniků (IV.4.1)	72	65	60	%	9.	2005	↑		→	1999-2005
Zaměření kurzů podnikového vzdělávání (IV.4.2) - podíl strojírenství, zpracovatelského průmyslu a stavebnictví	10	18	16	%	26.	2005				
Počet hodin strávených na kurzech na 1000 odpracovaných hodin (IV.4.3)	8	7	5	hod.	6.	2005	↗		↘	1999-2005

Legenda k trendu:

rychlejší růst ↑ pomalejší růst ↗ stagnace → pomalejší pokles ↘ rychlejší pokles ↓

Zdroj: DV Monitor

Z tabulky lze vyčíst, že v dalším vzdělávání existují oblasti, ve kterých Česká republika stojí na pomyslném žebříčku před ostatními evropskými zeměmi, ale v řadě dalších naopak zaostává. Také vývoj v posledních letech je v ČR odlišný od průměru EU. U ČR se v řadě ukazatelů projevuje to, že se snažíme dohnat vyspělé členské země EU, zatímco v průměru EU dochází i přes cíle stanovené v rámci Lisabonské strategie a strategie Evropa 2020 ke stagnaci či dokonce poklesu.

Následující schéma ukazuje příklady srovnání ČR a EU a jejich interpretaci.

V ČR je z celé Evropy vůbec nejvyšší podíl dospělých lidí, kteří mají dokončené alespoň střední vzdělání (92%). Zároveň ale jen velmi malý podíl dospělé populace má terciární vzdělání.

Nejen míra účasti v dalším vzdělávání, ale též vhodné formy dalšího vzdělávání jsou výrazně podmíněny úrovní dosaženého formálního vzdělání. Největší část české populace má střední vzdělání a velká část zejména starší generace spíše jen vyučení než maturitu. Další vzdělávání pro tuto skupinu je třeba orientovat méně akademicky, více v zaměření na praxi a konkrétní dovednosti.

Míra ekonomické aktivity dospělé populace ČR ve věku 15-64 let je dlouhodobě nižší než v průměru EU.

Důvodem je hlavně nízká míra ekonomické aktivity žen, které chodí ve srovnání s ostatními zeměmi EU zatím stále ještě brzo do důchodu a déle zůstávají na mateřské dovolené. Pro zvýšení ekonomické aktivity populace je třeba podpořit flexibilní formy zaměstnávání žen na rodičovské dovolené (částečné úvazky, hlídání dětí, práce z domova). Postupný návrat do práce lze podpořit například i tím, že ženy na rodičovské dovolené jsou zapojovány do podnikového vzdělávání.

Z hlediska inovační kapacity se pohybujeme kolem průměru EU-27, za státy EU-15 ale zaostáváme.

Doposud byla hlavní mezinárodní konkurenční výhodou České republiky relativně nízká cena práce spojená s dobrou kvalifikací pracovní síly pro výrobu. Až tato výhoda cenové konkurence postupně vymizí, průměrná inovační kapacita nám už nebude stačit k tomu, aby zde zahraniční investoři vytvářeli pracovní místa. Bude třeba nabídnout kvalifikovanou pracovní sílu schopnou vytvářet inovace. Další vzdělávání by mělo tuto schopnost českých pracovníků pomoci rozvíjet.

Celková účast na vzdělávání v populaci ve věku 25-64 let je v ČR nižší než v průměru EU. Na rozdíl od průměru EU však u nás za posledních deset let účast na dalším vzdělávání rostla.

Na zvyšování účasti na dalším vzdělávání měla v posledních letech velký vliv podpora z projektů ESF. Aktuálním problémem je zejména udržení kvality dalšího vzdělávání tak, aby zvyšující se účast v dalším vzdělávání nebyla spojena s poklesem kvality, kdy kvalitní vzdělávací instituce nejsou schopny cenově konkurovat nově vznikajícím společnostem bez potřebného zázemí či kvalifikovaných lektorů.

Ve srovnání s ostatními zeměmi EU jsou u nás výdaje na rekvalifikace minimální.

Nízké výdaje na rekvalifikace jsou problémem i vzhledem k tomu, že je u nás velký podíl dlouhodobě nezaměstnaných, kteří nejsou schopni najít práci ve svém původním oboru. Rekvalifikace na profese aktuálně potřebné na trhu práce jsou však pro některé skupiny nezaměstnaných nezbytným předpokladem a jedinou cestou pro jejich opětovné zapojení na trh práce. Důležité je také zabezpečení poradenské činnosti, a existence vhodných motivačních nástrojů a volba forem dalšího vzdělávání.

Celkový rozsah podnikového vzdělávání v ČR je nadprůměrný z hlediska počtu vzdělávajících podniků i z hlediska celkového času v poměru k odpracovaným hodinám. Jeden účastník ale stráví v podnikovém vzdělávání v průměru méně hodin a též podíl výdajů na další vzdělávání na celkových nákladech práce je malý.

Nízkou intenzitu podnikového vzdělávání způsobuje především vysoký podíl povinného školení na dalším vzdělávání. Je třeba podnikové vzdělávání lépe zacílit, měla by mu předcházet identifikace vzdělávacích potřeb organizace a jednotlivých pracovníků, která by umožnila efektivněji školit.

Podíl kurzů zaměřených na strojírenství, zpracovatelský průmysl a stavebnictví na celkové době strávené na kurzech podnikového vzdělávání je jedním z nejnižších v Evropě.

Je to velmi překvapivé. I když není Česká republika výjimkou v postupném přechodu na ekonomiku služeb, stále máme z celé Evropy nejvyšší podíl lidí, kteří pracují ve zpracovatelském průmyslu. Zdá se ale, že se ve svém oboru příliš nezdělávají.

2.2 Nabídka dalšího vzdělávání

Nabídka dalšího vzdělávání zahrnuje široké spektrum kurzů a dalších forem vzdělávání. Můžeme ji rozdělit na dvě hlavní skupiny – na vzdělávání formální, které se realizuje ve školách a vede ke zvýšení stupně vzdělání (např. dálkové dokončení maturity či vysokoškolského vzdělání), a na vzdělání neformální, které nevede k takovémuto zvýšení vzdělání, ale slouží k získání určitých konkrétních dovedností.

Další vzdělávání může být nabízeno různými poskytovateli. Zatímco formální vzdělávání nabízejí pouze školy, neformální vzdělávání může realizovat celá řada subjektů – školy, vzdělávací centra, soukromé vzdělávací společnosti, neziskové organizace, různé asociace apod. I z tohoto důvodu je nabídku neformálního vzdělávání obtížné v celé šíři podchytit.

Metodika použitá na DV Monitoru se jako první snaží nabídku dalšího neformálního vzdělávání určeného pro dospělou populaci souhrnně popsat. Vychází z inzerátů nabízejících kurzy dalšího vzdělávání na portálech EduCity.cz, [DatCZ⁴](http://DatCZ4) a [Edu-menu.cz⁵](http://Edu-menu.cz5). Na základě této metodiky je možné získat různé informace o rozsahu a struktuře nabídky dalšího vzdělávání. Základní členění kurzů neformálního vzdělávání, které ukazuje graf č. 1, odráží různé druhy kurzů podle jejich uplatnění v profesním životě. Celkem 66 % z celkové nabídky kurzů lze označit jako profesně zaměřené.

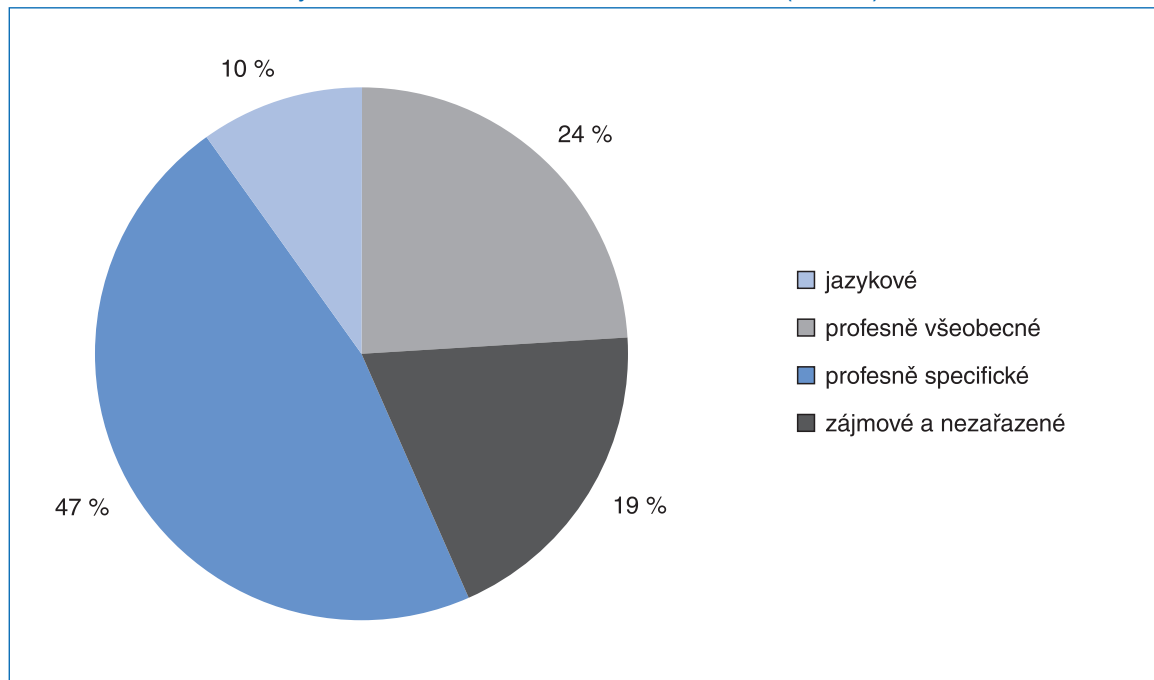
Tyto kurzy vedou k získání či rozšíření kvalifikace pro specifické profese (47 % - např. programování CNC strojů, mzdové účetnictví, kurz pokládání plovoucích podlah) nebo k všeobecnému zlepšení možnosti uplatnění a zvýšení kvalifikace pracovníků na mnoha pracovních pozicích (19 % - např. získání ŘP skup. B, základní znalosti práce s PC, různé druhy měkkých dovedností). Až 24 % z celkového počtu představují kurzy jazykové. Jejich absolvování vede zcela jistě k získání schopností, které mohou být uplatněny v profesním životě jedince, přesto svou povahou nejsou vázány na konkrétní profese a jedná se spíše o znalosti všeobecné. Převážná část jazykových kurzů (98 %) je koncipována k rozvoji obecných jazykových schopností, přičemž zbylá 2 % kurzů jsou zaměřena na rozvoj specifických jazykových znalostí (jedná se o kurzy jako např. němčina pro účetní, angličtina pro právníky)

Zbylou a nejméně rozsáhlou část nabídky dalšího vzdělávání tvoří kurzy zájmové. Jejich absolvování nevede přímo k získání profesních (jak odborných, tak obecných) dovedností a nepřispívají ani ke zvýšení, rozšíření nebo změně kvalifikace uchazeče. Zájmové kurzy se ve veřejných databázích objevují okrajově, protože je zájemci hledají přímo u jednotlivých institucí (sportovní centra apod.). Společně s kurzy nezařazenými zaujímají 10 % celkové nabídky.

4. www.educity.cz, www.eu-dat.cz, www.edumenu.cz

5. Více k metodice na straně 42 až 43

Graf 1: Struktura nabídky kurzů dalšího neformálního vzdělávání (III.2.d1) - leden 2012, %

Zdroj: DV Monitor

Profesně specifické kurzy (47 % celkové nabídky ve výše uvedeném grafu) je možné dále podrobněji členit podle toho, pro které profese jsou vhodné. Následující tabulka ukazuje, kolik kurzů ve veřejné inzerci připadá na 1000 zaměstnaných ve vybraných profesích⁶. Vybrané jsou profese, na které připadá největší a nejmenší množství kurzů.

Obecně platí, že výrazně větší nabídka kurzů připadá na pracovníky v kvalifikačně náročnějších profesích. Naopak třeba pro řemeslníky je nabídka kurzů dalšího vzdělávání minimální. Přitom názory zaměstnavatelů na absolventy výučních oborů svědčí o tom, že by další vzdělávání řemeslníků bylo více než užitečné, a každodenní zkušenost s kvalitou některých řemeslných služeb to jen potvrzuje.

6. Stejný kurz může být vhodný pro více různých profesí (např. kurz statistického programu může využít ekonom, statistik apod.).

Tabulka 2: Počet profesně specifických kurzů ve veřejné nabídce (leden 2012)

Profesní skupina (kód CZ-ISCO)	Počet kurzů na 1000 zaměstnaných v dané profesi
Specialisté v oblasti databází a počítačových sítí (252)	218
Analytici a vývojáři softwaru a počítačových aplikací (251)	152
Architekti, specialisté v oblasti územního plánování, návrháři a příbuzní pracovníci (216)	69
Technici a kontrolori v oblasti letecké a lodní dopravy (315)	63
Specialisté v oblasti strategie a personálního řízení (242)	57
Specialisté v oblasti elektrotechniky, elektroniky a elektronických komunikací (215)	38
Specialisté v oblasti financí (241)	37
Ostatní specialisté v oblasti zdravotnictví (226)	32
Pracovníci v oblasti ochrany a ostrahy (541)	0,6
Mechanici a opraváři strojů a zařízení, kromě elektrických (723)	0,6
Ostatní pracovníci v oblasti prodeje (524)	0,6
Řidiči nákladních automobilů, autobusů a tramvají (833)	0,5
Montéři, mechanici a opraváři elektrických zařízení (741)	0,4
Výrobci a zpracovatelé potravin a příbuzní pracovníci (751)	0,3
Provozovatelé maloobchodních prodejen, prodavači a příbuzní pracovníci v prodejnách (522)	0,2

Zdroj: DV Monitor

Na webu DV Monitor můžete najít k nabídce dalšího vzdělávání ještě například následující ukazatele:

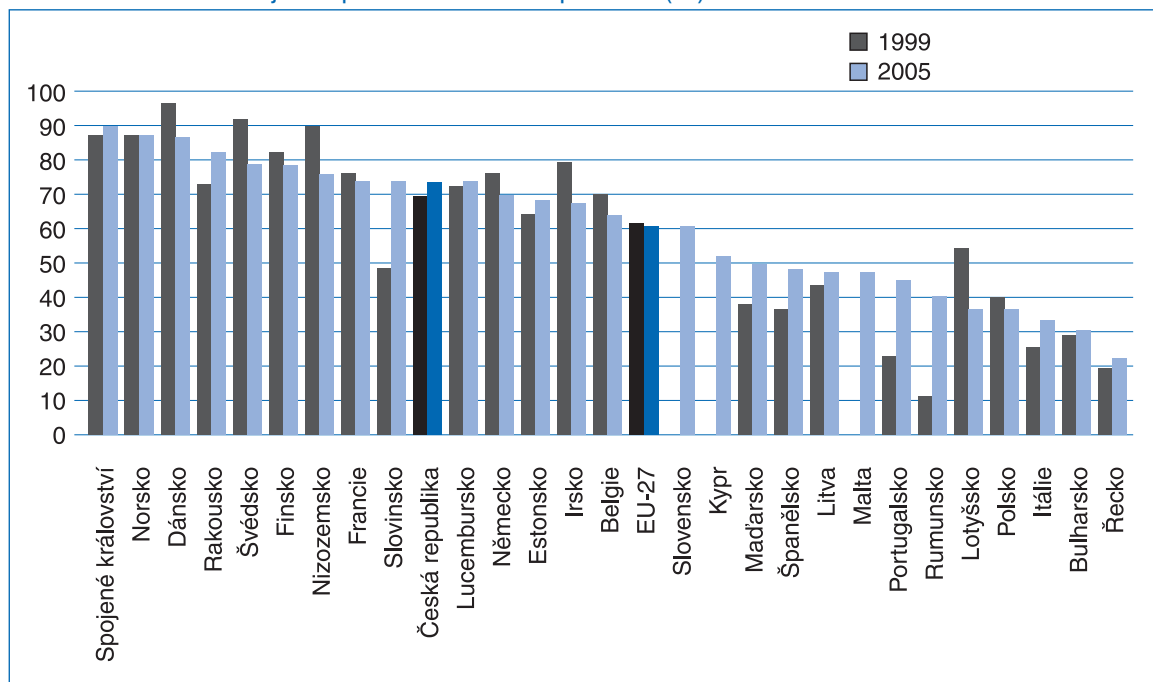
- III.2.1 Kapacita nabízených kurzů podle obsahového zaměření
- III.2.2 Srovnání struktury nabídky profesních kurzů a struktury volných pracovních míst
- III.2.d1 Počty nabízených kurzů podle obsahového zaměření
- III.2.d2 Srovnání struktury nabídky dalšího vzdělávání a struktury zaměstnanosti
- III.2.d3 Akreditované kurzy dalšího vzdělávání

2.3 Podnikové vzdělávání

Rozvoj lidských zdrojů je považován za jeden z klíčových faktorů zvyšování konkurenceschopnosti podniků. Podniky vzdělávají své zaměstnance za předpokladu, že toto vzdělávání přispěje k dosažení firemních cílů. Mezi ně může patřit zvýšení zisku, udržení či zvýšení podílu na příslušném komoditním trhu, zavedení inovace, zvýšení produktivity práce apod. Ve většině vyspělých zemí je tak podnikové vzdělávání samozřejmou součástí pracovního života.

V České republice poskytuje vzdělávání svým zaměstnancům 70 % podniků, což je v rámci EU nadprůměr. Podnikové vzdělávání v České republice tvoří většinu dalšího vzdělávání. Zaměstnaní lidé se účastní v ČR dalšího vzdělávání ve srovnání s EU nadprůměrně, na rozdíl od nezaměstnaných a ekonomicky neaktivních.

Graf 2: Podíl vzdělávacích podniků ze všech podniků (%)

Zdroj: DV Monitor, šetření CVTS

Jedním z nejčastějších zájmů vzdělávacích společností je dozvědět se více o potřebách podnikového vzdělávání. Ze statistických dat lze zjistit, kolik času stráveného na podnikových kurzech je zaměřeno na kterou oblast vzdělávání. Často se mluví o tom, že velkou část podnikového vzdělávání u nás tvoří povinná školení a na grafu 3 je to jednoznačně patrné. Ochrana životního prostředí a BOZP⁷ tvořily v České republice celých 20 % doby strávené zaměstnanci na školení, zatímco například v sousedním Rakousku to bylo pouze 6 %. Je to nejvyšší podíl v rámci celé Evropy.

Jedno prvenství České republiky ve struktuře podnikového vzdělávání je naopak pozitivní, 18 % doby strávené na podnikových školeních tvoří výuka jazyků. Je jasné, že podíl jazykových kurzů bude nižší v zemích, kde je rodným jazykem některý ze světových jazyků. Překonáváme však i země s „malými“ jazyky jako jsou pobaltské státy. Struktura podnikového vzdělávání nám ale sama o sobě nezodpoví, zda je to tím, že o jazykové dovednosti svých zaměstnanců u nás podniky více pečují, nebo tím, že je výchozí úroveň jazykových dovedností českých zaměstnanců tak nízká a vyžaduje mnohem více školení.

7. Bezpečnost a ochrana zdraví při práci.

„Co budeš dělat příští týden?“

„To není moc obvyklé, ne?“

„Budu týden na školení.“

„Nemyslím, dneska už investuje do vzdělávání svých zaměstnanců každá firma.“

Vzdělávání v České republice svým zaměstnancům poskytují téměř tři čtvrtiny podniků. Je to více než v průměru EU-27, kde vzdělávání poskytuje přibližně 60 % podniků. Z pohledu nákladů však čeští zaměstnavatelé investují do svých zaměstnanců méně. Náklady na vzdělávání zaměstnanců činí v ČR v poměru k celkovým nákladům práce 0,58 % a v zemích EU-15 0,77 %. Ve všech regionech ČR vyjma hlavního města, kde tvoří 0,7 % pracovních nákladů, je tento poměr velmi podobný a pohybuje se kolem 0,4 %.

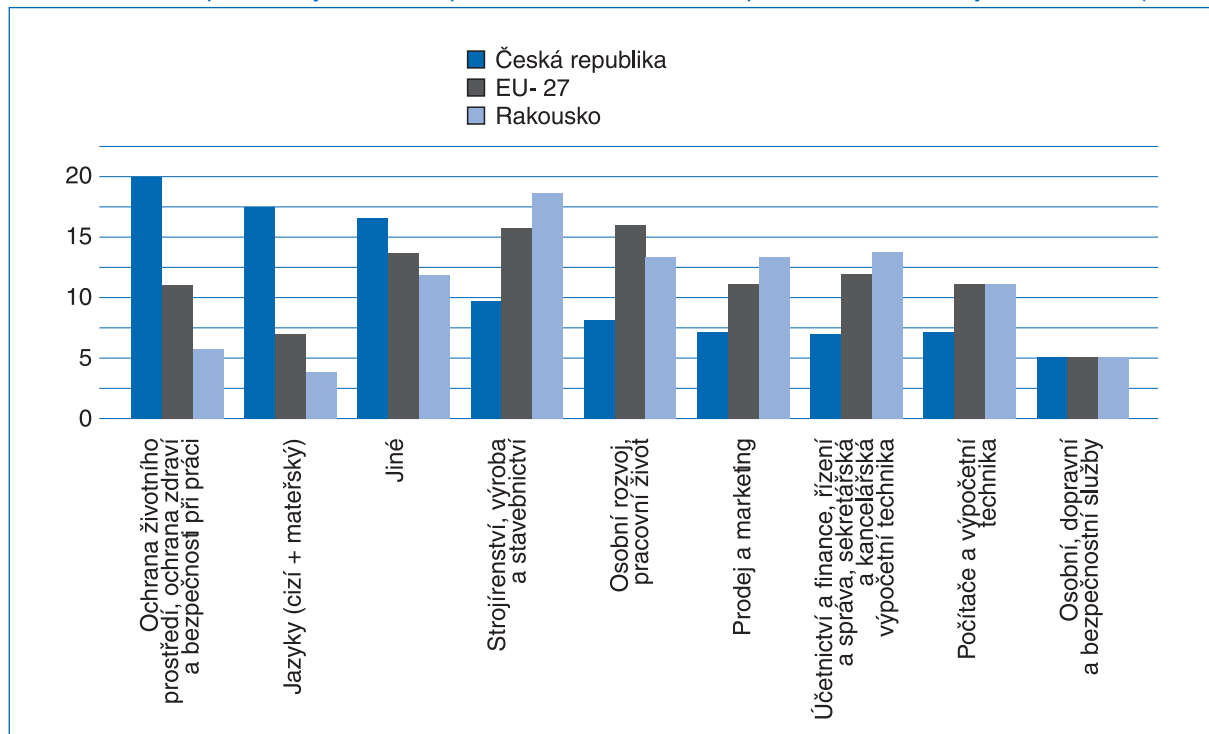
Kde zjistit tyto informace v systému indikátorů

- II.2.1 Podíl nákladů na další vzdělávání zaměstnanců na celkových nákladech práce - Mezinárodní srovnání
- III.5.d1 Podíl podniků, které vůbec nevzdělávají - Mezinárodní srovnání
- IV.4.1 Podíl vzdělávajících podniků - Mezinárodní srovnání

Výrazně menší podíl podnikového vzdělávání připadá na tvrdé dovednosti. Obzvláště závažící je nízký podíl strojírenství, výroby a stavebnictví, který je u nás jen 10 %, čímž se řadíme v EU na poslední místo. Uvážíme-li, že jsme zároveň zemí s nejvyšším podílem zpracovatelského průmyslu na celkové zaměstnanosti, zdá se, že by se strukturou našeho podnikového vzdělávání mohlo být něco v nepořádku. Názory zaměstnavatelů to odrážejí – je pro ně snadné najít kurzy měkkých dovedností, zajištění kvalitních kurzů „tvrdých“ profesně specifických dovedností je ale obtížným úkolem.

Je třeba přiznat, že všechna tato mezinárodní data pocházejí z roku 2005 a od té doby se v podnikovém vzdělávání řada věcí změnila, ať již vlivem financování z ESF, tak vlivem ekonomické krize. To jen ukazuje, jak důležité je mít k dispozici pravidelná data. Ta nejnovější byla nedávno sesbírána v rámci mezinárodního výzkumu CVTS4 a jejich výsledky budou zveřejněny v roce 2013.

Graf 3: Zaměření podnikových kurzů – podíl oblasti na celkovém počtu hodin strávených v kurzech (2005, %)

Zdroj: DV Monitor, šetření CVTS

Porovnání s dalšími zeměmi EU naleznete na webu DV Monitor pod indikátorem IV.4.2 Zaměření kurzů podnikového vzdělávání.

2.4 Financování dalšího vzdělávání

Na financování dalšího vzdělávání se podílí řada různých subjektů a zejména v poslední době bývá využíváno nejen soukromých zdrojů, ale také různých grantových a dotačních programů včetně Evropského sociálního fondu. Indikátory popisující financování dalšího vzdělávání se snaží sledovat tuto širokou škálu forem.

Celkový objem prostředků vydávaných na další vzdělávání je však za současného stavu informačních zdrojů nereálně přesně vyčíslit.

Kdo platí další vzdělávání?

- Účastníci
- Zaměstnavatelé
- Úřady práce
- Kraje
- Vzdělavatelé či neziskové organizace (prostřednictvím grantů)
- a další...

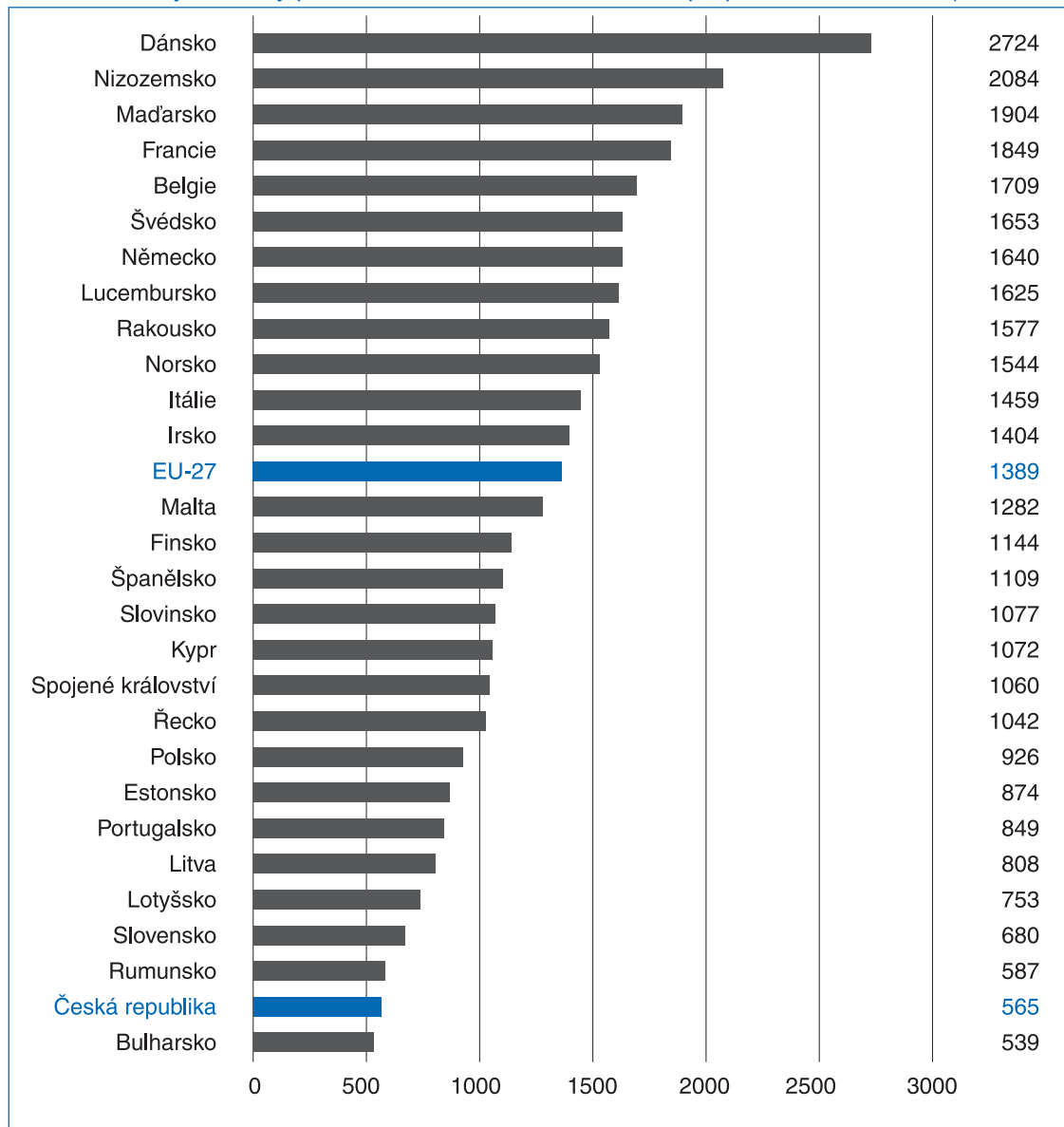
Výdaje na další vzdělávání, ať už na úrovni podniků či ze státního rozpočtu, byly v uplynulých letech v České republice podstatně nižší než v ostatních evropských zemích. Nízký objem výdajů na další vzdělávání není způsoben nízkou účastí, ale především charakterem vzdělávání. Jedná se o málo finančně náročné, dost pravděpodobně krátké a málo intenzivní formy vzdělávání.

Následující graf ukazuje výdaje na jednoho účastníka podnikových kurzů dalšího vzdělávání při zohlednění různých cenových hladin v jednotlivých zemích (měna je vyjádřena pomocí Purchasing Power Standard – PPS). Podniky u nás investují do vzdělávání zaměstnanců téměř jen třetinové náklady v porovnání s průměrem EU (v přepočtu na jednoho účastníka vzdělávání). Podobně jako my jsou na tom například Slovensko, Bulharsko a Rumunsko. Naopak nejvíce se do vzdělávání zaměstnanců investuje ve vyspělých severských zemích (Dánsko, Švédsko), ale také například ve Francii, Nizozemsku nebo Maďarsku.

K financování dalšího vzdělávání se vztahují například následující ukazatele na DV Monitor.cz:

- II.1.d2 Výdaje účastníků na další formální vzdělávání - Mezinárodní srovnání
- II.1.d3 Výdaje účastníků na další neformální vzdělávání - Mezinárodní srovnání
- II.2.1 Podíl nákladů na další vzdělávání zaměstnanců na celkových nákladech práce - Mezinárodní srovnání a Regiony ČR
- II.2.2 Náklady na další vzdělávání v přepočtu na zaměstnanou osobu - Mezinárodní srovnání a Regiony ČR
- II.2.d1 Podíl nákladů na kurzy dalšího vzdělávání na celkových nákladech práce - Mezinárodní srovnání
- II.2.d2 Náklady na kurzy dalšího vzdělávání zaměstnanců v přepočtu na účastníka a na výukovou hodinu - Mezinárodní srovnání
- II.3.1 Výdaje na rekvalifikace - Mezinárodní srovnání a Regiony ČR
- II.3.2 Příjmy zaměstnavatelů na další odborné vzdělávání z dotací a společných fondů - Mezinárodní srovnání
- II.3.d1 Investiční pobídky na rekvalifikace - Regiony ČR

Graf 4: Náklady na kurzy podnikového dalšího vzdělávání v přepočtu na účastníka (2005, PPS)

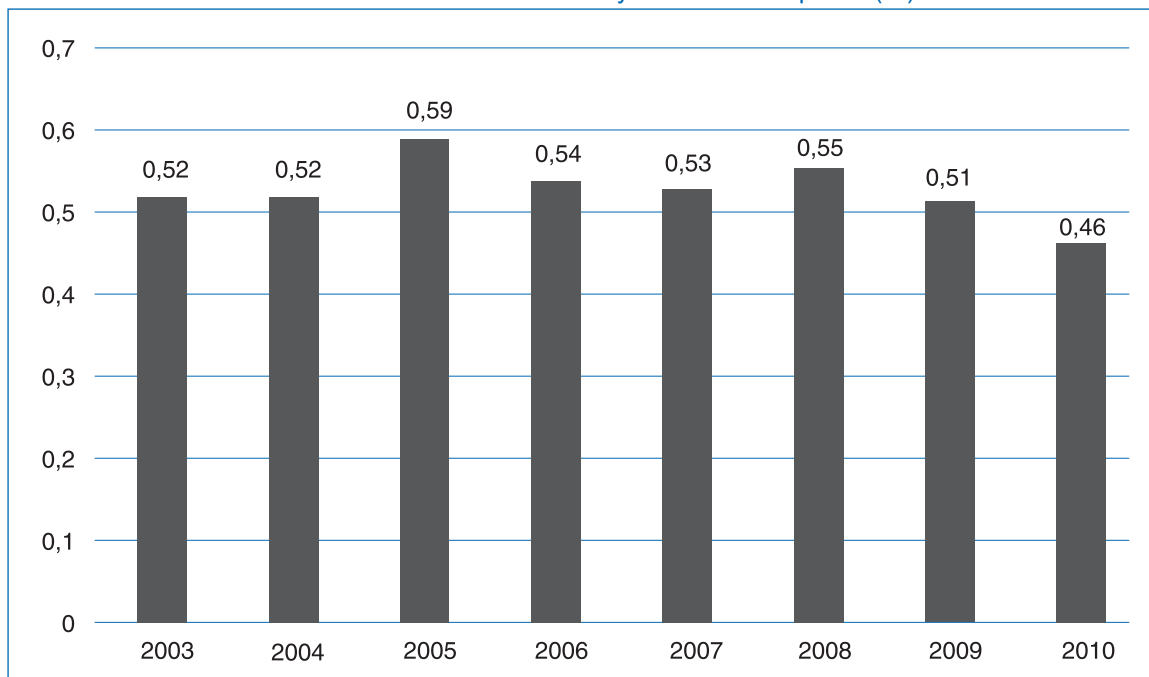

Zdroj: DV Monitor, šetření CVTS

V posledních několika letech započala výrazná podpora dalšího vzdělávání ze strukturálních fondů EU, která značně proměnila celou situaci v oblasti dalšího vzdělávání. Bohužel podrobnější statistiky o financování dalšího vzdělávání nejsou zjišťovány tak často, aby šlo tyto změny zachytit. Většina údajů pochází z roku 2005 z šetření CVTS3. Jeho další výsledky by měly být publikovány na začátku roku 2013 (šetření CVTS4).

Jediným pravidelným ukazatelem financování vzdělávání, který je do té doby schopen poskytovat podrobnější údaje o financování dalšího vzdělávání, pochází z šetření ČSÚ o celkových nákladech práce. Jejich struktura je na národní úrovni sledována každoročně. Vývoj podílu nákladů na školení na celkových nákladech práce ukazuje následující graf. Podíl se v ČR nijak dramaticky nemění, neprojevil se zde příliš výrazně ani vliv hospodářské krize. V roce 2010 je naznačen pokles, další rok bude třeba zjistit, zda se jedná o nastupující trend nebo jen přechodný stav.

Graf 5: Podíl nákladů na další vzdělávání na celkových nákladech práce (%)

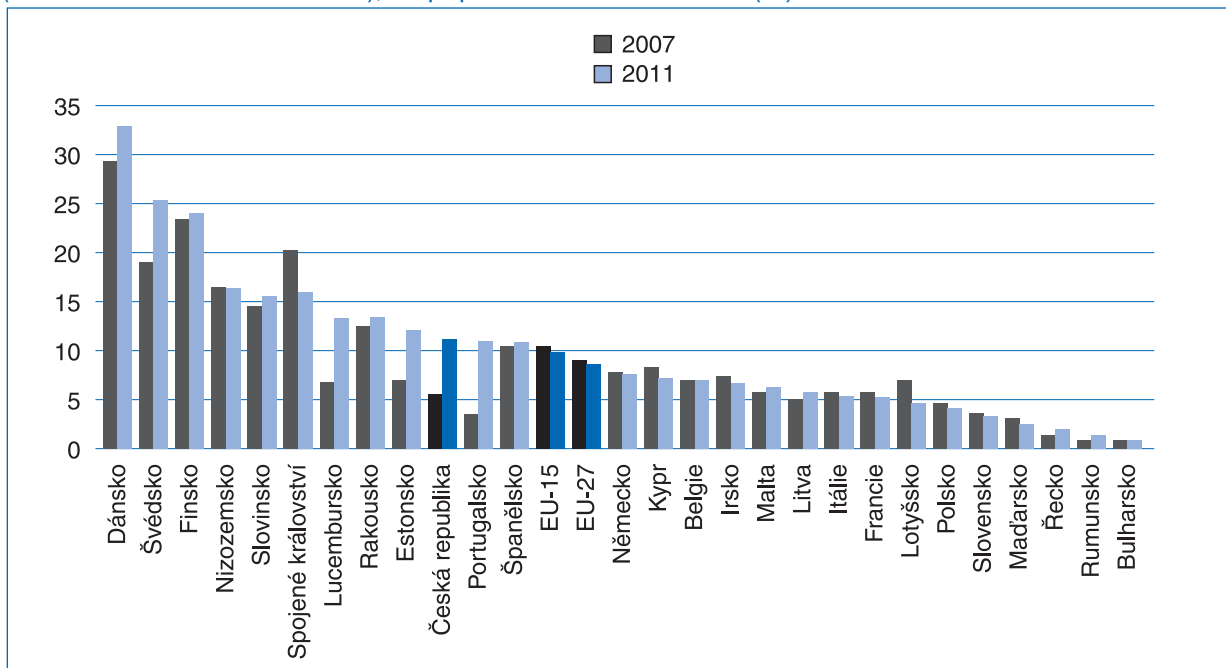

Zdroj: DV Monitor, šetření ÚNP

2.5 Účast na dalším vzdělávání a její bariéry

Míra účasti je jednou ze základních informací o dalším vzdělávání. Skutečnými výsledky dalšího vzdělávání jsou sice nově nabyté znalosti a dovednosti a zejména jejich následné využití v pracovním i každodenním životě, ale pravidelné měření těchto výsledků dalšího vzdělávání je prakticky nerealizovatelné. Údaje o účasti na dalším vzdělávání, ideálně v kombinaci s informacemi o jeho kvalitě, nám tak o výstupech dalšího vzdělávání podávají nejlepší možnou informaci. Ukazatele účasti v dalším vzdělávání jsou nejčastější formou cílů v rámci různých strategií. Jako základní ukazatel míry účasti v dalším vzdělávání se používá podíl osob ve věku 25-64 let, které se v posledních čtyřech týdnech účastnily vzdělávání. Je dokonce jedním z evropských benchmarků v rámci strategického rámce Education and Training 2020. Cílem je v tomto roce dosáhnout 15 % účasti populace ve věku 25-64 let na dalším vzdělávání pro EU jako celek. Vzhledem k tomu, že současné hodnoty za EU-27 se pohybují pod hranicí deseti procent a nevykazují žádný jednoznačně rostoucí trend, je dosažení 15 % skutečně ambiciózním cílem. V České republice vzrostla za posledních 5 let účast v dalším vzdělávání nejvíce ze všech zemí EU – z 5,7 % v roce 2007 na 11,4 % v roce 2011. K největšímu nárůstu došlo v posledních dvou letech. Je pravděpodobné, že se na něm podílela masivní podpora vzdělávání z Evropského sociálního fondu. I proto je otázkou, zda se toto zvýšení a případně i rostoucí trend podaří v následujících letech udržet.

Graf 6: Podíl osob, které se v uplynulých čtyřech týdnech účastnily jakékoli formy vzdělávání (formálního nebo neformálního), na populaci ve věku 25-64 let (%)

Zdroj: DV Monitor, šetření VŠPS

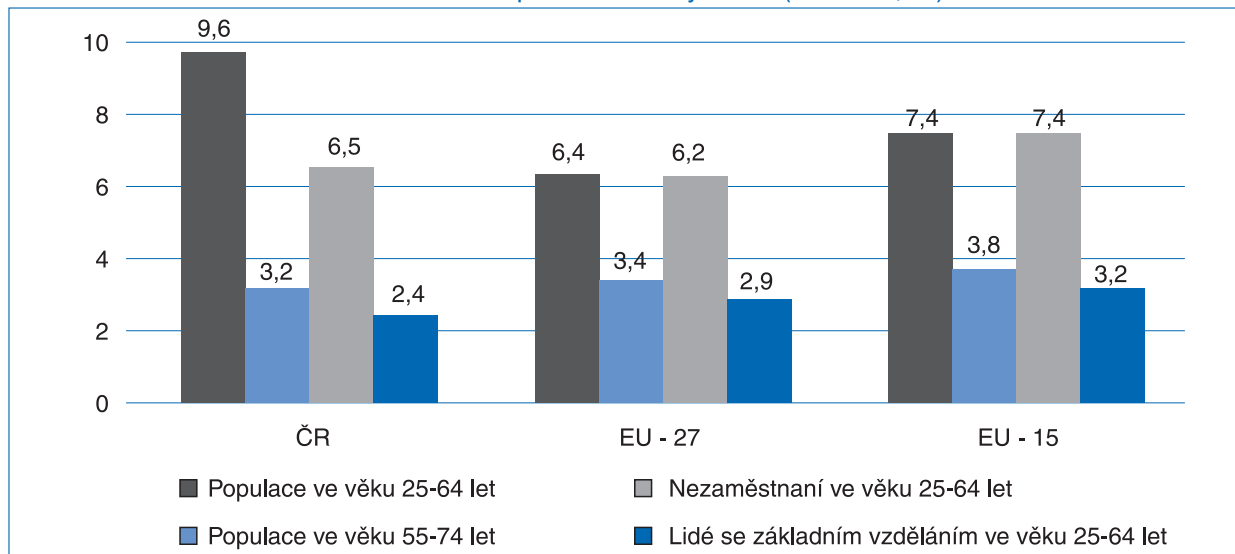
Pokud vás zajímají přesné výsledky za jednotlivé země po letech, podívejte se na indikátor IV.0.1 – Účast dospělé populace na vzdělávání v posledních 4 týdnech. V celkové účasti populace ve věku 25-64 let mohou být započtení i někteří studenti, kteří dodělávají školu po 25. roce věku. Dále se proto budeme zabývat už jen účastí na neformálním vzdělávání. Míru účasti na dalším vzdělávání v celé populaci je důležité sledovat například proto, abychom znali celkovou míru aktualizace znalostí a dovedností pracovní síly v mezinárodním srovnání. Některé skupiny populace mají ale pro účast na dalším vzdělávání z různých důvodů obtížnější podmínky nebo je u nich účast na dalším vzdělávání obzvláště důležitá.

Proto DV Monitor sleduje další vzdělávání nejen u populace jako celku, ale také u několika vybraných skupin:

- U lidí s nižší kvalifikací, protože se dalšího vzdělávání účastní méně než lidé s vyšším formálním vzděláním a jejich schopnost obstát v konkurenci na trhu práce se tak může stále snižovat.
- U nezaměstnaných, protože další vzdělávání je důležité pro zvýšení šance na získání práce.
- U lidí nad 55 let, protože další vzdělávání je důležité z hlediska jejich setrvání na pracovním trhu a stává se čím dál důležitějším v souvislosti s celkovým stárnutím populace.

Následující graf nám ukazuje, že rozdíly mezi účastí na dalším vzdělávání u celé populace a u těchto skupin jsou v ČR výrazně větší než v průměru EU. Je to způsobeno mimo jiné tím, že převážná část dalšího vzdělávání je realizována ze strany zaměstnavatelů, kteří podporují především pro ně nejperspektivnější zaměstnance. Starší pracovníci, méně kvalifikovaní a samozřejmě také nezaměstnaní mají k podnikovému vzdělávání omezenější přístup.

Graf7: Účast na neformálním vzdělávání v posledních 4 týdnech (rok 2011, %)

Pozn.: Velký rozdíl mezi účastí lidí ve věku 55-74 let oproti lidem ve věku 25-64 let může být způsoben tím, že u nás lidé odcházejí do důchodu dříve než v průměru EU a po odchodu do důchodu se lidé vzdělávají výrazně méně.

Zdroj: DV Monitor, šetření VŠPS

Pokud vás zajímají přesné výsledky za jednotlivé země pro různé skupiny populace, podívejte se na indikátor IV.2.1 – Účast dospělé populace na neformálním vzdělávání v posledních 4 týdnech.

„Přihlásila jsem se na zajímavé kurzy angličtiny. Jsou zdarma po internetu.“

„To ti závidím, nám jazykové kurzy po krizi zrušili, tak jsem musela hledat sama.“

„My máme dobrého lektora přímo ve firmě.“

„U nás je také omezili, máme jen polovinu hodin s lektorem a druhou půlku nahradil e-learning.“

Od roku 2004 účast na dalším vzdělávání v ČR mírně roste. Vliv na tento růst může mít i využívání jiných forem dalšího vzdělávání než jsou klasická školení, jako například e-learningu. Přestože z důvodu ekonomické krize musela řada podniků omezovat náklady, trend růstu účasti na vzdělávání se po roce 2008 ještě zrychlil. Podniky ve velké míře využívaly podporu pro realizaci dalšího vzdělávání z ESF, čím dál více osob využívá možností dotovaných rekvalifikací, nebo se dále vzdělává na vlastní náklady, rozšiřuje či mění svou kvalifikaci. Tento trend se projevuje v celé populaci, dokonce i ve skupinách, které doposud měly účast na dalším vzdělávání velmi nízkou – u starší populace, méně kvalifikovaných lidí a nezaměstnaných.

V roce 2010 byla účast dospělé populace na dalším vzdělávání 7,5 %. Na mezinárodní úrovni je vývoj v účasti na dalším vzdělávání dospělé populace v jednotlivých zemích značně rozdílný a v průměru za celou Evropskou unii v letech 2004-2010 mírně klesal na 9,1 % v EU 27, resp. 10,4 % EU-15.

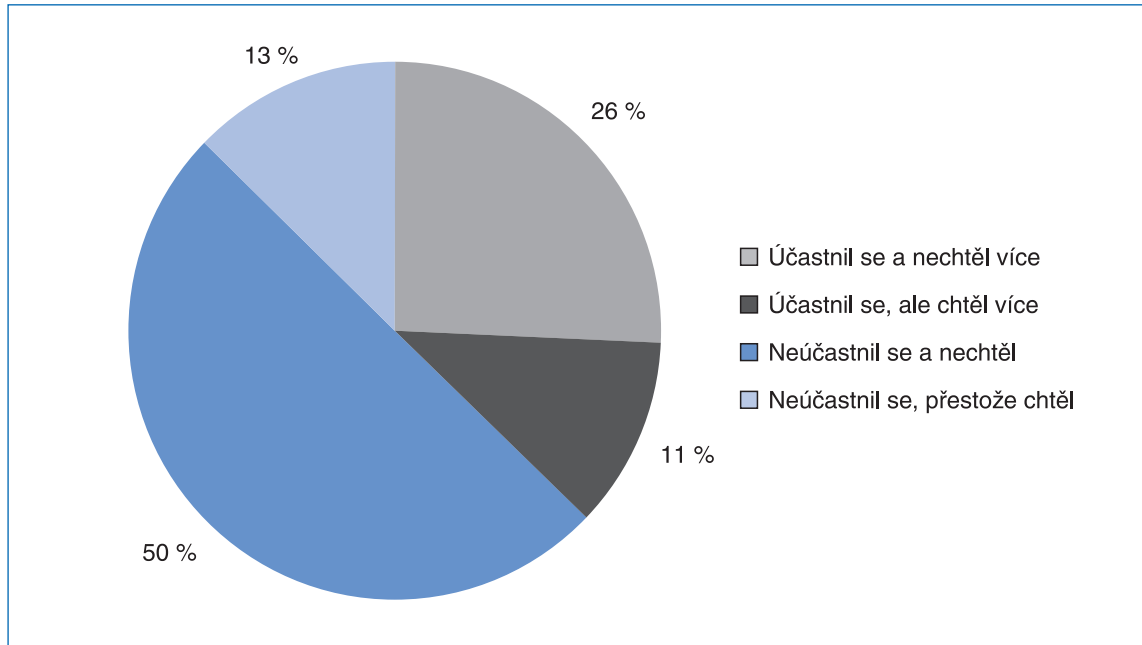
Kde zjistit tyto informace v systému indikátorů

- IV.0.1 Účast dospělé populace na vzdělávání v posledních 4 týdnech - Mezinárodní srovnání

Měření podílu lidí, kteří se účastnili vzdělávání v posledních 4 týdnech, nám dává dobrou možnost každoročně mezinárodně porovnat účast na vzdělání. Je však docela dobře možné, že i pravidelní účastníci dalšího vzdělávání zrovna v uplynulém měsíci na žádném kurzu nebyli. Trochu realističtější obraz nám proto dává údaj o tom, kolik lidí se dalšího vzdělávání účastnilo za uplynulý rok. Ten však není zjišťován každoročně, poslední údaje pocházejí z roku 2007, kdy se konalo mezinárodní šetření Adult Education Survey. Novější výsledky z dalšího kola tohoto šetření budou k dispozici na začátku roku 2013.

Podle výsledků z roku 2007 se nějakého vzdělávání v posledním roce účastnilo 38 % lidí ve věku 25-64 let. Proč se ale více než 60 % české dospělé populace vůbec nevzdělává? U 50 % je hlavním důvodem jejich nezájem či jiné subjektivní překážky, necelých 13 % dospělé populace pocituje nějaké objektivní bariéry. Jedná se o čísla velmi podobná průměru EU-27.

Graf 8: Zájem o další vzdělávání a účast na něm (2007, %)

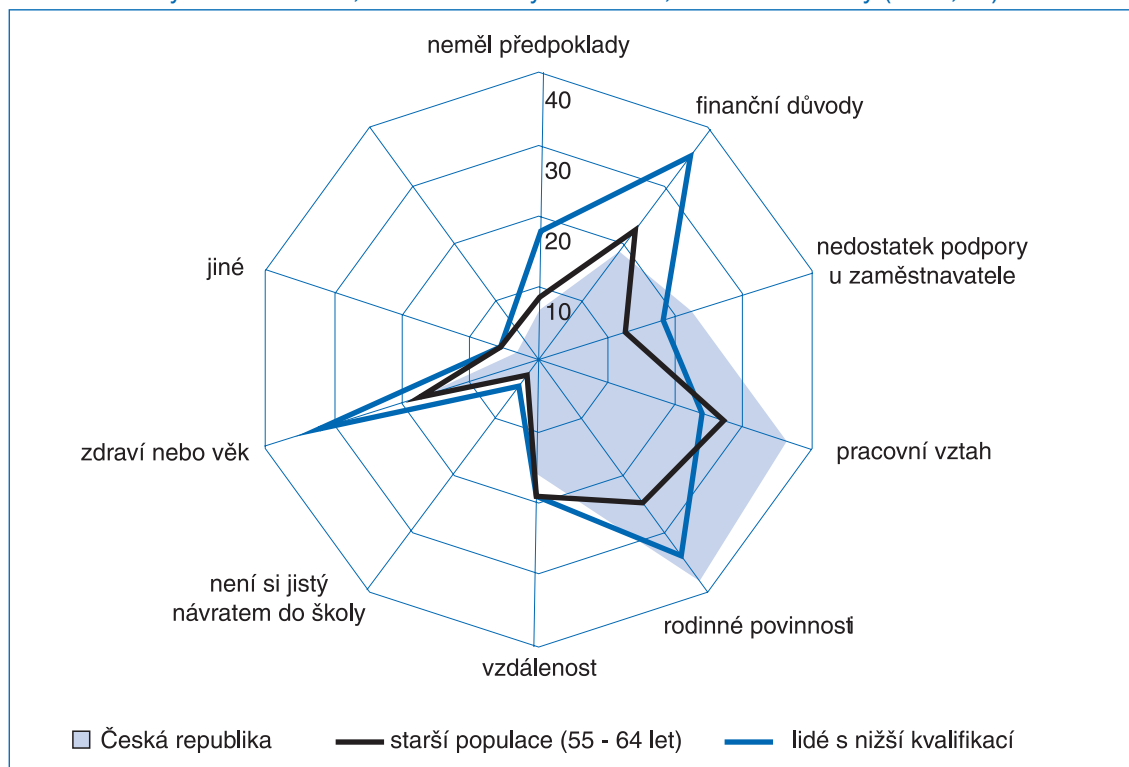

Zdroj: DV Monitor, šetření AES

Pro ty, kdo se nevzdělávají, přestože o to mají zájem, je nejčastějším důvodem nedostatek času – ať už z důvodu pracovního rozvrhu či rodinných povinností. Finanční problémy nejsou problémem pro všechny. Ale například pro skupinu lidí s nižší kvalifikací, kteří mají nižší příjmy a zároveň menší pravděpodobnost toho, že jim vzdělávání zaplatí zaměstnavatel, se jedná o bariéru poměrně významnou.

Následující graf ukazuje, jak se bariéry liší pro populaci jako celek, pro starší lidi a pro lidi s nízkou kvalifikací. Lze z něj vyčíst, že důvody, proč se lidé neúčastní dalšího vzdělávání, se u různých skupin populace liší. Opatření na podporu účasti dalšího vzdělávání by tedy neměla být vytvářena plošně, ale diferencovaně s ohledem na potřeby konkrétních cílových skupin.

Graf 9: Bariéry účasti u osob, které se chtěly vzdělávat, ale nevzdělávaly (2007, %)

Zdroj: DV Monitor, šetření AES

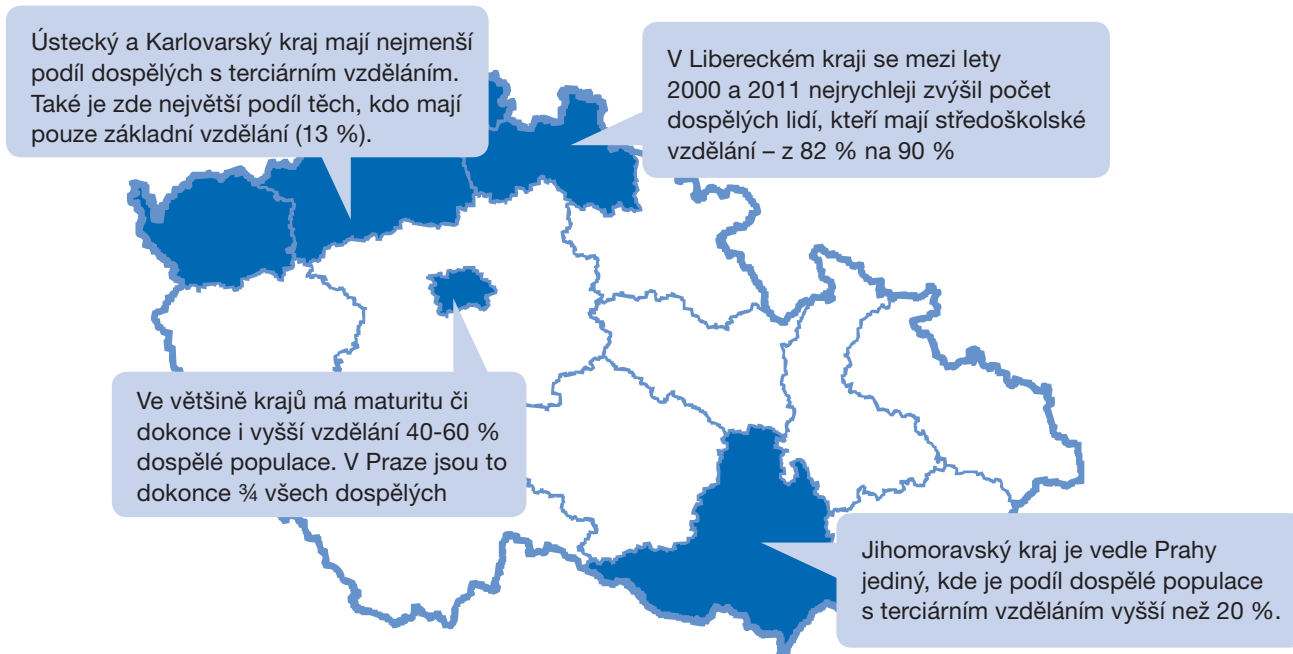
2.6 Další vzdělávání v regionech ČR

Znalost pozice ČR ve srovnání s jinými zeměmi je bezpochyby důležitá pro tvorbu základního celostátního rámce pro realizaci dalšího vzdělávání. Poptávka po dalším vzdělávání a jeho nabídka se však ve skutečnosti z velké části odehrávají na regionální úrovni a též podpora dalšího vzdělávání a různá opatření jsou velmi často realizovány v krajích.

Proto je důležité vědět, jak vypadá situace v oblasti dalšího vzdělávání nejen v České republice jako celku, ale též v jednotlivých krajích. Na krajské úrovni není k dispozici zdaleka tolik statistických údajů jako za celek České republiky, přesto lze z dostupných dat vyčíst velmi podstatné informace o dalším vzdělávání v regionech. V následující kapitole jsme proto vybrali několik zajímavých informací z jednotlivých krajů.

2.6.1 Vzdělání obyvatel v regionech ČR

Další vzdělávání musí být přizpůsobeno tomu, jaké vzdělání mají potenciální účastníci. Tomu je třeba přizpůsobovat jak úroveň, tak formy vzdělávání. Vzdělanostní struktura jednotlivých regionů České republiky se značně liší. Je základním ukazatelem, který nás informuje o tom, jaká může být v daném regionu například poptávka po doplnění si maturity či vysokoškolského vzdělání.

Zdroj: DV Monitor, šetření VŠPS

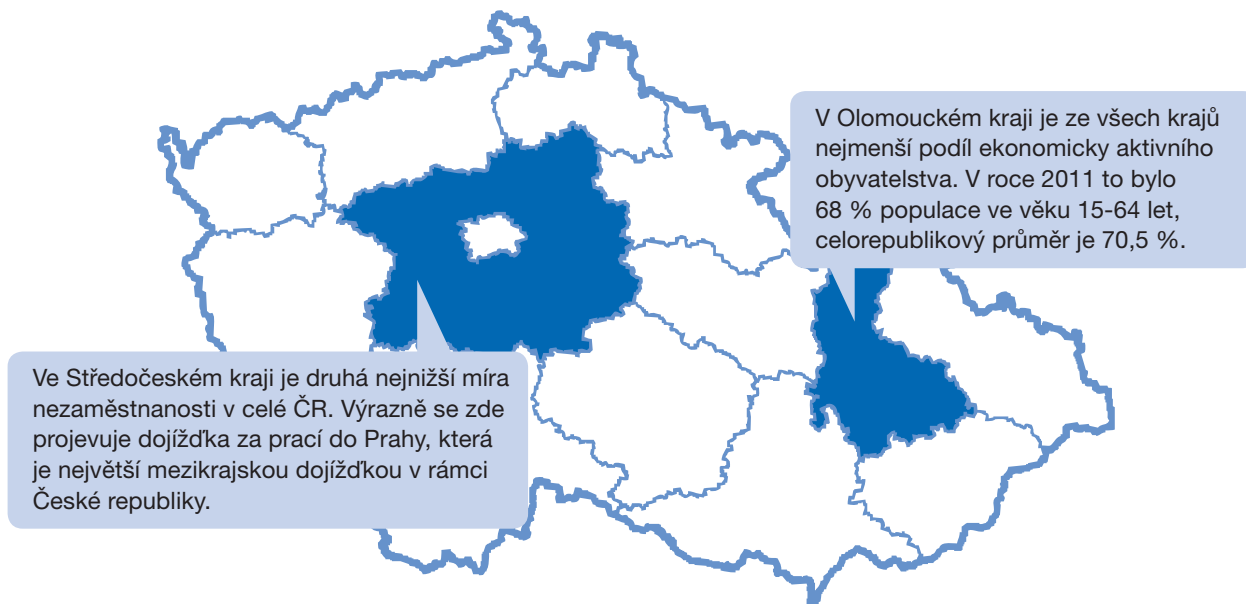
Tyto a další informace související se vzděláním populace v krajích naleznete na DV Monitoru jako indikátory:

- I.1.1 Podíl dospělé populace s terciárním vzděláním
- I.1.2 Podíl dospělé populace se středním nebo vyšším vzděláním
- I.1.d1 Podíl dospělé populace s maturitou

2.6.2 Zapojení na trhu práce v regionech ČR

Naprostá většina lidí se vzdělává z důvodů souvisejících s prací. Česká republika je také poměrně výjimečná tím, že zaměstnaní lidé se vzdělávají ve větší míře než nezaměstnaní a ekonomicky neaktivní. Základní charakteristiky trhu práce v daném regionu, jako je míra ekonomické aktivity a míra nezaměstnanosti, proto ovlivňují další vzdělávání.

Další vzdělávání na druhé straně také může přispět například ke snižování některých typů nezaměstnanosti nebo k prodloužení ekonomické aktivity v předdůchodovém věku. Přímý vliv dalšího vzdělávání na míru nezaměstnanosti a míru ekonomické aktivity je obtížné měřit, protože jsou ovlivňovány především hospodářským cyklem a dalšími faktory. Přesto základní ukazatele trhu práce poskytují velmi důležitou informaci o kontextu, ve kterém se další vzdělávání realizuje. Informace o mírách nezaměstnanosti v regionech mohou například poskytnout cennou informaci pro to, kam prioritně zacílit veřejnou podporu dalšího vzdělávání.

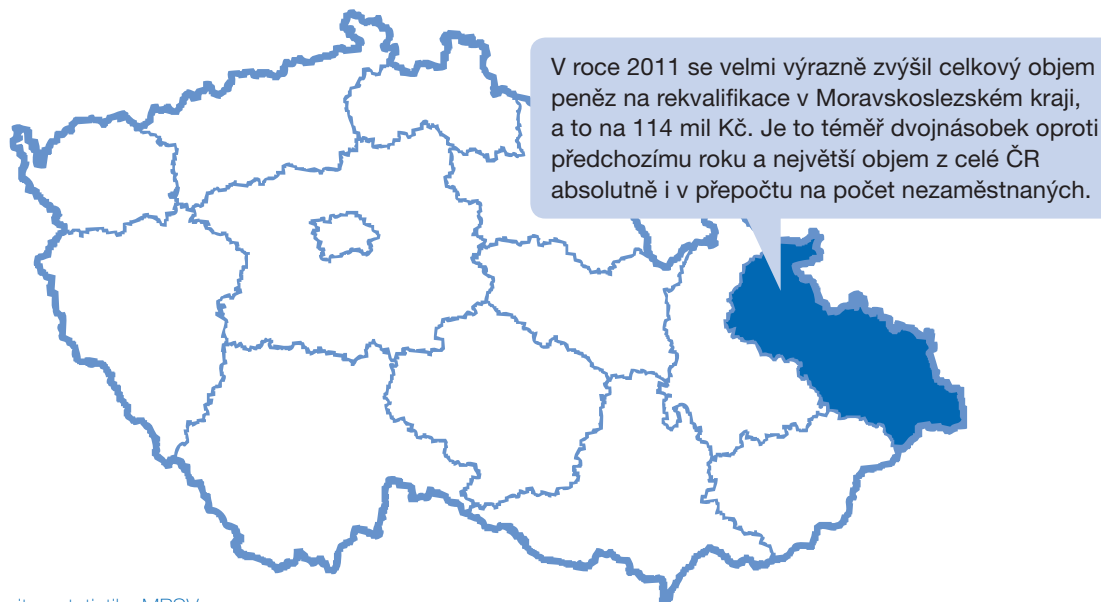
Zdroj: DV Monitor, šetření VŠPS

Tyto a další informace související se situací na trhu práce v regionech naleznete na DV Monitoru jako indikátory:

- I.4.1 Míra ekonomické aktivity
- I.4.2 Míra nezaměstnanosti

2.6.3 Výdaje na rekvalifikace v regionech ČR

Potřeba rekvalifikací, rozsah jejich realizace a jejich zaměření je záležitostí navýsost regionální. Některá opatření aktivní politiky zaměstnanosti s tím počítají a jsou k nim způsobilé jen podniky v krajích s vysokou nezaměstnaností. Rekvalifikace souvisejí se strukturou ekonomiky v regionu i strukturou nezaměstnaných, obzvláště potřebné jsou v regionech, kde kvalifikační struktura nezaměstnaných neodpovídá potřebám současného trhu práce a jeho vyhlídkám. Do rekvalifikací vstupují především lidé s vyučením či středoškolským vzděláním. Ti se za prací stěhují do jiných regionů méně často než třeba vysokoškoláci. Proto je regionální pohled na rekvalifikace velmi důležitý.

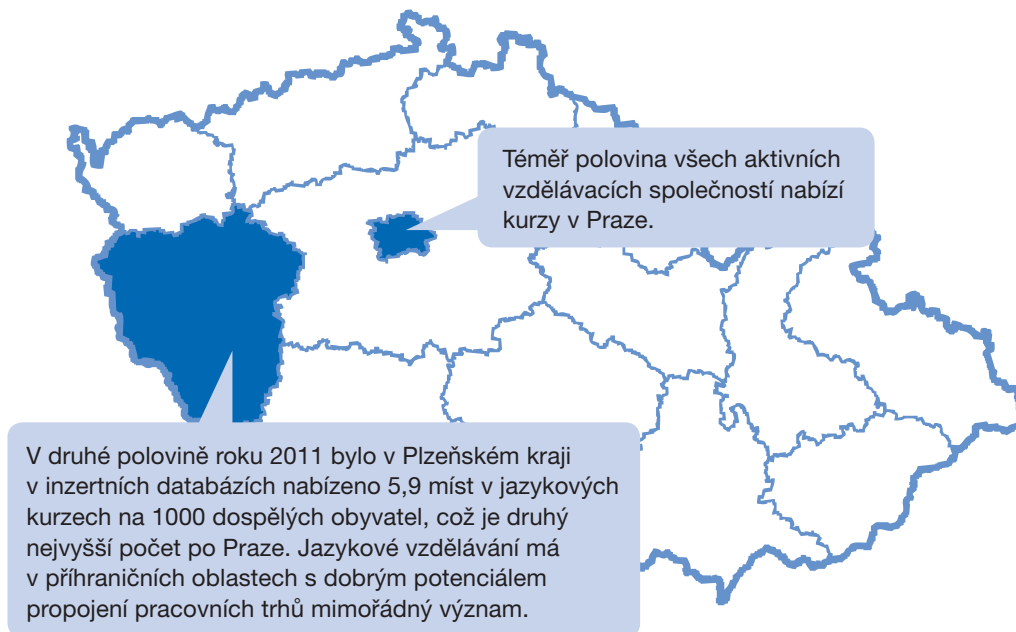
Zdroj: DV Monitor, statistiky MPSV

Tyto a další informace související s výdaji na rekvalifikace v regionech naleznete na DV Monitoru jako indikátory:

- I.4.1 Míra ekonomické aktivity
- I.4.2 Míra nezaměstnanosti

2.6.4 Nabídka dalšího vzdělávání v regionech ČR

I když některé kurzy dalšího vzdělávání probíhají dálkově, případně jsou za tím jeho účastníci ochotni jednorázově dojet, nejdůležitější střet nabídky a poptávky se odehrává na regionální úrovni. Rozsah a struktura veřejně inzerované nabídky kurzů dalšího vzdělávání v jednotlivých regionech je velmi důležitá pro vyhodnocení toho, do jaké míry mohou vzdělávací společnosti naplnit potřeby zájemců a trhu práce v daném regionu. Vzdělávacím společnostem a školám pak může přehled nabídky dalšího vzdělávání poskytnout orientační informaci o situaci na regionálním trhu a konkurenční nabídce.

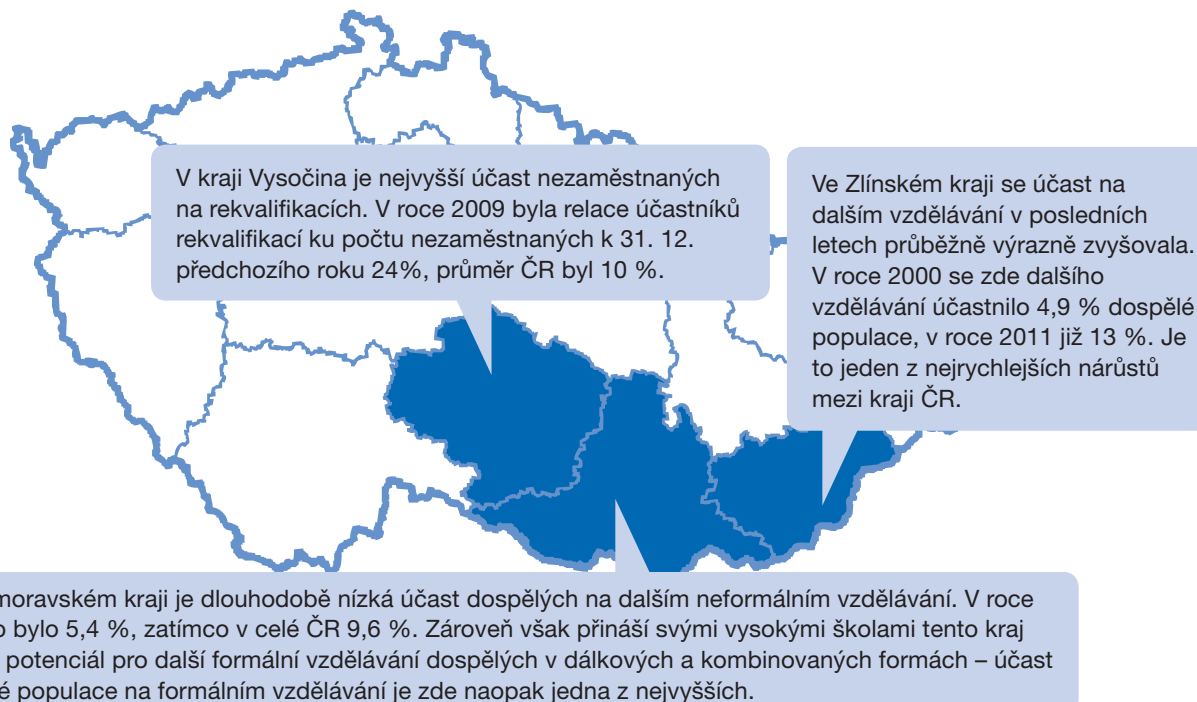
Zdroj: DV Monitor

Tyto a další informace související s nabídkou dalšího vzdělávání a jejími poskytovateli v regionech naleznete na DV Monitoru jako indikátory:

- II.5.1 Počet a struktura poskytovatelů na trhu dalšího vzdělávání
- III.2.1 Kapacita nabízených kurzů podle obsahového zaměření
- III.2.2 Srovnání struktury nabídky profesních kurzů a struktury volných pracovních míst - Regiony ČR
- III.2.d1 Počty nabízených kurzů podle obsahového zaměření - Regiony ČR
- III.2.d2 Srovnání struktury nabídky dalšího vzdělávání a struktury zaměstnanosti - Regiony ČR
- III.2.d3 Akreditované kurzy dalšího vzdělávání - Regiony ČR

2.6.5 Účast na vzdělávání v regionech ČR

Pravidelné informace o účasti v různých formách dalšího vzdělávání v regionech mohou poskytnout informaci o vývoji a o efektech různých opatření na podporu dalšího vzdělávání. Jsou základní informací o dalším vzdělávání a jsou často používány jako cíle či benchmarky nejen na mezinárodních a celostátních úrovních, ale též ve strategiích jednotlivých regionů.

Zdroj: DV Monitor, statistiky MPSV a šetření VŠPS

Tyto a další informace související s účastí na dalším vzdělávání v regionech naleznete na DV Monitoru jako indikátory:

- IV.0.1 Účast dospělé populace na vzdělávání v posledních 4 týdnech
- IV.1.1 Účast na dálkových formách studia na různých vzdělávacích stupních
- IV.1.d3 Účast dospělé populace na formálním vzdělávání v posledních 4 týdnech
- IV.2.1 Účast dospělé populace na neformálním vzdělávání v posledních 4 týdnech –
- IV.2.2 Počet hodin strávených účastníkem v dalším neformálním vzdělávání -
- IV.2.d2 Účast nezaměstnaných na rekvalifikacích

METODIKA

Jak vznikly indikátory dalšího vzdělávání

3 JAK VZNIKLY INDIKÁTORY DALŠÍHO VZDĚLÁVÁNÍ

V minulé kapitole byly představeny některé indikátory dalšího vzdělávání. Každý z indikátorů vypovídá o určitém aspektu dalšího vzdělávání, vychází z jednoho či více informačních zdrojů a má svou vlastní metodiku. Metodickou nadstavbou je potom systém indikátorů dalšího vzdělávání, do kterého je každý indikátor zařazen. Tato kapitola si neklade za cíl podat vyčerpávající metodiku ke všem indikátorům, ale poskytnout pohled pod pokličku výpočtu alespoň některých z nich. Jednotlivě je metodika každého indikátoru k dispozici na portálu DV Monitor (www.dvmonitor.cz).

První část této kapitoly je věnována systému indikátorů, jeho členění a koncepci. Představuje systém v jeho struktuře (klíčové a doplňkové indikátory, členění podle pilířů kontext-vstupy-procesy-výstupy apod.). Druhá část popisuje proces od získávání dat přes výpočet až k finálnímu indikátoru, a do hloubky popisuje metodiku vybraných indikátorů.

3.1 Systém indikátorů o dalším vzdělávání

Ačkoliv u nás existuje řada informací o dalším vzdělávání, data z jednotlivých výzkumů byla dosud publikována odděleně a bez větší spolupráce mezi institucemi, které jimi disponují. Vytvořený systém indikátorů dalšího vzdělávání proto nemá v ČR předchůdce. Jeho vytvoření předcházela podrobná analýza informačních zdrojů o dalším vzdělávání. Nedílnou součástí bylo také zjišťování procesů jejich získávání a institucionálního zajištění sběru.

Z hlediska metodického byly zmapovány přístupy k monitoringu dalšího vzdělávání v zahraničí a některé modely se staly inspirací pro systém indikátorů dalšího vzdělávání, jak jej můžete nalézt na webových stránkách DV Monitoru. Nejvíce se vytvořenému modelu blíží model CIPOO (Context-Input-Processes-Outputs-Outcomes)⁸, který pro indikátory vzdělávacího systému⁹ užívá například Švýcarský statistický úřad.

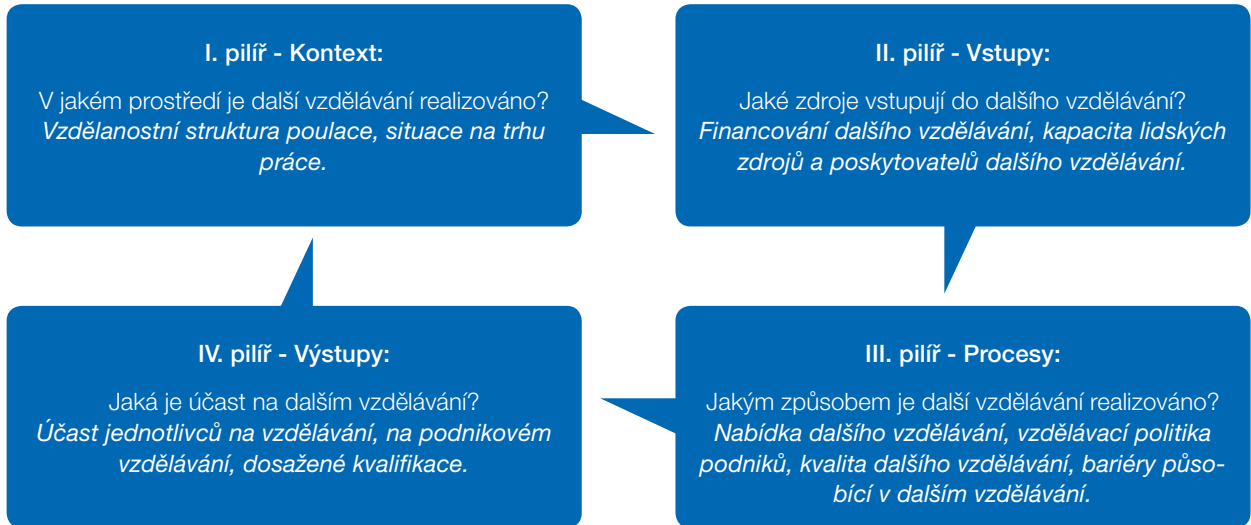
Všechny tyto poznatky byly využity pro český systém tak, aby

- zprostředkoval účelné a praktické informace,
- co nejlépe využíval dostupných zdrojů o dalším vzdělávání,
- byl metodologicky konzistentní.

Shromážděny byly údaje ze všech souvisejících výzkumů i z některých dalších databází, které dosud nebyly statisticky zpracovávány. Indikátory dalšího vzdělávání byly rozděleny do čtyř pilířů, které sledují celý životní cyklus dalšího vzdělávání (viz schéma na následující straně). Výsledný soubor ukazatelů obsahuje celkem 72 indikátorů dalšího vzdělávání, které vycházejí z dostupných zdrojů statistických dat o dalším vzdělávání. Indikátory poskytují přehled o situaci v oblasti dalšího vzdělávání na národní a regionální úrovni, vybrané indikátory představují srovnání ČR se zeměmi Evropské unie (EU-27, EU-15 a některé nečlenské země).

8. CIPOO Model (Context, Inputs, Process, Outputs, and Outcomes) je založen na CIPP evaluačním modelu (Context, Inputs, Process, and Product; Stufflebeam & Shinkfield, 1985).

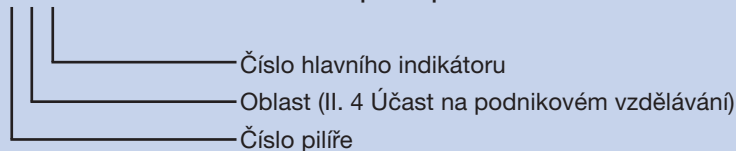
9. Statistik Schweiz (online), Indikatoren nach CIPOO: http://www.bfs.admin.ch/bfs/portal/de/index/themen/15/09/key/ind2_approach.501.html.

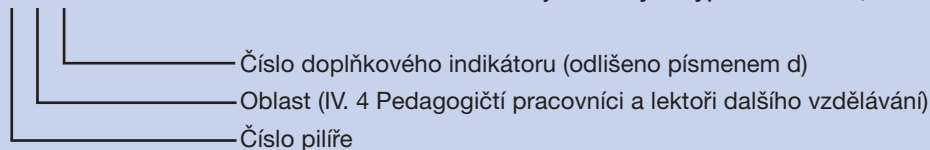
Pro větší uživatelskou přehlednost byly indikátory v každém ze čtyř pilířů rozděleny na klíčové a doplňkové. Klíčové indikátory poskytují základní vhled do dané oblasti a jsou využívány v souhrnných přehledech. Doplňkové indikátory tyto informace nějakým způsobem rozšiřují či poskytují jiný pohled na sledovaný problém. Systém obsahuje 29 klíčových a 43 doplňkových indikátorů.

Pro usnadnění orientace v systému indikátorů je každý z nich označen příslušným kódem.

II.4.1 Odhad celkového počtu pracovníků vzdělávacích institucí

IV.4.d1 Podíl zaměstnanců účastnících se jednotlivých typů vzdělávání, ze všech podniků

I. pilíř - Kontext:

Další vzdělávání je třeba vnímat nikoli izolovaně, ale v kontextu prostředí, ve kterém je realizováno. Toto prostředí je tvořeno zejména počátečním vzděláváním, které nastavuje základní vzdělanostní strukturu populace a otevírá tak možnosti dalšího vzdělávání. Dále je ovlivňováno situací na trhu práce, požadavky zaměstnavatelů na dovednosti pracovníků a legislativním a institucionálním prostředím. Další vzdělávání je tímto kontextem na jedné straně ovlivňováno, na druhé straně může účast na dalším vzdělávání tento kontext spoluutvářet. Mezi kontextové indikátory patří indikátory popisující vzdělanostní strukturu obyvatelstva (např. podíl dospělé populace se středním nebo vyšším vzděláním), inovativnost (inovační kapacitu a vzdělávání v podnicích v souvislosti s inovacemi), kompetence dospělé populace a požadavky trhu práce na kompetence, institucionální a legislativní rámec dalšího vzdělávání, mzdová diferenciace podle vzdělání a indikátory popisující situaci na trhu práce (míra ekonomické aktivity a míra nezaměstnanosti). Těmito indikátory lze sledovat jak výchozí situaci opatření a záměrů v oblasti dalšího vzdělávání, tak jejich výsledky.

Sledované oblasti jsou:

- I. 1 Vzdělanostní úroveň obyvatelstva
- I. 2 Mzdová diferenciace podle vzdělání
- I. 3 Legislativní a institucionální podpora dalšího vzdělávání
- I. 4 Situace na trhu práce
- I. 5 Kompetence dospělé populace a nedostatky v dovednostech
- I. 6 Inovativnost

II. pilíř - Vstupy:

Druhý pilíř mapuje finanční, lidské a institucionální zdroje, které jsou k dispozici pro další vzdělávání.

Indikátory popisují vstupy do dalšího vzdělávání v podobě informací o institucích poskytujících další vzdělávání, počtech pedagogických pracovníků a lektorů dalšího vzdělávání a výdajích na další vzdělávání. Monitoring vstupů do dalšího vzdělávání je poměrně obtížný, neboť zdroje využívané na podporu dalšího vzdělávání jsou často spojeny s dalšími oblastmi (počátečním vzděláváním, podporou zaměstnanosti apod.). Podíl investic do dalšího vzdělávání uvnitř těchto oblastí je často malý a nelze jej z celkových čísel snadno vyčlenit. Pro komplexní monitoring dalšího vzdělávání je však třeba indikátory o vstupech do dalšího vzdělávání mít, protože bez znalosti toho, kolik zdrojů bylo investováno, je velmi obtížné hodnotit výstupy a efektivitu dalšího vzdělávání.

Pilíř vstupů je rozdělen na šest základních oblastí. První tři mapují finanční vstupy do dalšího vzdělávání, čtvrtá lidské zdroje a pátá a šestá institucionální kapacity:

- II. 1 Výdaje jednotlivců na další vzdělávání
- II. 2 Výdaje podniků na další vzdělávání
- II. 3 Státní výdaje na podporu dalšího vzdělávání
- II. 4 Pedagogičtí pracovníci a lektori dalšího vzdělávání
- II. 5 Poskytovatelé dalšího vzdělávání
- II. 6 Kapacity pro uznávání výsledků dalšího vzdělávání

III. pilíř - Procesy:

Tento soubor indikátorů se soustředí na průběh dalšího vzdělávání v ČR. Klíčovou otázkou tohoto pilíře je „jak“ – tedy jakými způsoby další vzdělávání probíhá. Proto je jeho předmětem zejména nabídka dalšího vzdělávání, způsob jakým je tvořena poptávka po něm, jaká je jeho kvalita a jaké jsou překážky pro vstup do dalšího vzdělávání.

Pilíř Procesy se skládá z následujících oblastí:

- III. 1 Nabídka formálního dalšího vzdělávání
- III. 2 Nabídka neformálního dalšího vzdělávání
- III. 3 Vzdělávací politika podniků
- III. 4 Kvalita dalšího vzdělávání
- III. 5 Bariéry účasti na dalším vzdělávání

IV. pilíř - Výstupy:

Prostřednictvím těchto ukazatelů je možné sledovat, jak se vyvíjí přímé výstupy dalšího vzdělávání, například počet dospělých, kteří se účastnili dalšího vzdělávání, nebo počty kvalifikací udělených v rámci uznávání výsledků dalšího vzdělávání. Ty jsou potom jedním z faktorů, které ovlivňují prostředí dalšího vzdělávání, tedy první pilíř (Kontext).

Za přímé výstupy systému dalšího vzdělávání je považována především skutečná účast na dalším vzdělávání. Bylo by velmi zajímavé, pokud bychom mohli měřit a monitorovat výstupy dalšího vzdělávání v podobě skutečných výsledků (efektů) – např. zvyšování vzdělanostní úrovně a kompetencí populace, zvyšování konkurenceschopnosti podniků a ekonomiky. Všechny tyto ukazatele jsou však velmi komplexní a přispívá k nim řada jiných faktorů než pouze další vzdělávání. Jsou proto zařazeny do kontextového pilíře.

Výstupy dalšího vzdělávání jsou asi nejlépe informačně pokrytou oblastí dalšího vzdělávání, neboť účast na dalším vzdělávání je sledována hned v několika zavedených mezinárodních šetřeních.

Pilíř Výstupy popisuje následující čtyři oblasti:

- IV. 1 Účast jednotlivců na formálním vzdělávání
- IV. 2 Účast jednotlivců na neformálním vzdělávání
- IV. 3 Uznávání výsledků celoživotního učení
- IV. 4 Účast na podnikovém vzdělávání

3.2 Od dat k indikátorům

Na webovém portálu DV Monitor jsou zpřístupněny informace o dalším vzdělávání v podobě průřezových témat, mezinárodního a regionálního srovnání i prostřednictvím uceleného systému indikátorů založeného na čtyřech základních pilířích. Této podobě ovšem předchází cesta od získání zdrojových dat až po konečnou podobu jednotlivých ukazatelů. Informace dodané dodavateli (individuální data, podkladové tabulky, webové prezentace apod.) musí být převedeny do podoby indikátorů připravených k publikaci.

Obtížnost výpočtů indikátorů se liší, některé indikátory jsou k dispozici v konečné podobě přímo od dodavatelů dat, další je třeba různě obtížným způsobem dopočítávat.

Na dodávání dat do systému indikátorů, vytvoření databáze a analýzách se na národní úrovni podílejí: MŠMT, MPSV, Český statistický úřad, Trexima, s.r.o., Ivitera, a.s., Education, s.r.o., Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků (NÚV), Asociace institucí vzdělávání dospělých ČR, o.s. (AIVD), Národní vzdělávací fond (NVF).

Na mezinárodní úrovni jsou data přebírána od:

- Evropského statistického úřadu (Eurostat),
- Evropského střediska pro rozvoj odborného vzdělávání a přípravy (Cedefop),
- International Institute for Management Development (IMD),
- Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD).

Indikátory podle obtížnosti výpočtu lze rozdělit na:

1. Převzaté indikátory
2. Indikátory s dopočtem
 - a. Z veřejně publikovaných statistických dat
 - b. Z veřejně nepublikovaných statistických dat
 - c. Na základě specifické metodiky z veřejných, ale statisticky nezpracovaných dat

Dále můžeme indikátory podle typu poskytované informace (srovnání) členit na :

- Národní/regionální
- Mezinárodní

3.2.1 Převzaté indikátory

Tyto indikátory lze beze změny převzít z veřejně publikovaných údajů a není u nich potřeba provádět žádný dodatečný výpočet. Častým zdrojem těchto indikátorů jsou v mezinárodním srovnání statistiky publikované Evropským statistickým úřadem (Eurostat) a na národní úrovni výsledky šetření publikované Českým statistickým úřadem (ČSÚ).

Příklad: IV.4.1 Podíl vzdělávajících podniků

Jaký přístup volí podniky ve vzdělávání svých zaměstnanců? Kolik podniků investuje do svých zaměstnanců v podobě kurzů podnikového vzdělávání a jakého jsou zaměření? Jedním ze základních indikátorů, které postupně odpovídají na tyto otázky, je podíl vzdělávajících podniků na všech podnicích.

Tento údaj může informovat o konkurenceschopnosti podniků z hlediska rozvoje kvality lidských zdrojů ve srovnání s dalšími zeměmi. Může být také užitečný pro poskytovatele dalšího vzdělávání, neboť jim ukazuje velikost skupiny uživatelů a potenciálních uživatelů jejich služeb. Indikátor je dostupný v mezinárodním srovnání.

Metodika výpočtu: Indikátor je vypočten jako podíl vzdělávajících podniků na všech podnicích. Za vzdělávající podnik je považován takový, který poskytl v referenčním roce svým zaměstnancům nějakou formu vzdělávání, ať už kurzy či ostatní sledované formy (rotace pracovních míst, školení on-the-job, studijní kroužky, sebevzdělávání a účast na konferencích).

Zdroj dat: Šetření Continuing vocational training survey (CVTS). Data pro výpočet indikátorů v mezinárodním srovnání jsou přebírána z Eurostatu.

3.2.2 Indikátory s dopočtem

Většina indikátorů je výsledkem jednodušších i složitějších výpočtů, některé z nich jsou získány z neveřejných statistických dat nebo z dat, která se ještě nikdy statisticky nezpracovávala (viz bod C).

A. Z veřejně publikovaných statistických dat

Tyto indikátory vychází z veřejně dostupných statistických dat. Nepřebírají však publikované statistiky v nezměněné podobě, ale upravují je pomocí různých výpočtů. Například jsou upraveny na relativní ukazatele či dávají do poměrů více údajů z různých zdrojů, což přispívá k snazší interpretaci a zvýšení vypovídací hodnoty.

Příklad: II.3.1 Výdaje na rekvalifikace

Indikátor informuje o výdajích na rekvalifikace poskytované úřady práce, tedy o výši veřejných prostředků investovaných do vzdělávání dospělých za účelem zvyšování zaměstnanosti a zaměstnatelnosti.

Metodika výpočtu: Indikátor je pro krajské srovnání dopočten jako podíl objemu prostředků na rekvalifikace k počtu nezaměstnaných. Prostředky na rekvalifikace zahrnují prostředky na rekvalifikaci dle Zákona o zaměstnanosti, nikoli investiční pobídky na rekvalifikace zaměstnanců. Od roku 2008 dále zahrnují i prostředky na rekvalifikaci z fondů EU. Za nezaměstnané jsou v případě tohoto výpočtu považováni uchazeči o zaměstnání evidovaní k 31.12. daného roku. Doprovodným údajem k indikátoru je absolutní výše výdajů na rekvalifikace.

V případě regionálních ukazatelů doprovodný údaj indikátoru nemá příliš vysokou vypovídací hodnotu, neboť potřeba rekvalifikací je v jednotlivých krajích rozdílná. Právě podílový ukazatel tento údaj očišťuje o rozdíly mezi kraji týkající se zejména počtu nezaměstnaných a jejich struktury. Objem výdajů na rekvalifikace zahrnuje i zaměstnanecké rekvalifikace, ty ale tvoří tak malé procento (cca 2 %), že indikátor vztahující objem prostředků k počtu nezaměstnaných není nijak významně zkreslen.

V mezinárodním srovnání obsahuje indikátor údaj o výdajích pro jednotlivce na vzdělávání v rámci politiky zaměstnanosti jako podíl na HDP (v %).

Zdroj dat: Zdrojem dat pro výpočet indikátoru jsou statistiky MPSV, resp. úřadů práce (Informační systém služeb zaměstnanosti). Údaje jsou k dispozici i v krajském členění. V mezinárodním srovnání je indikátor přebíráán z webových stránek Eurostatu (Labour market policy database).

B. Z veřejně nepublikovaných statistických dat

Data pro tuto skupinu indikátorů jsou statisticky zpracována, ale nejsou běžně dostupná veřejnosti. Většinou se jedná o regionální údaje, které jsou pro daný indikátor speciálně vypočítávány z dat za jednotlivce, například v následujícím příkladě z mikrodat Výběrového šetření pracovních sil.

Příklad: IV.2.1 Účast dospělé populace na neformálním vzdělávání v posledních 4 týdnech

Indikátor poskytuje informaci o účasti na neformálním vzdělávání. Popisuje tak, jaký podíl populace či jejich podskupin (nezaměstnaných, lidí s nižším vzděláním, starší populace) si prohlubuje či rozšiřuje znalosti prostřednictvím vzdělávacích aktivit, které nevedou přímo ke zvyšování formální kvalifikace. Neformální vzdělávání tvoří převážnou část dalšího vzdělávání dospělých, indikátor je tak možné považovat za velmi důležitý informativní ukazatel, který není zkrácen dokončováním formálního počátečního vzdělávání po 25. roce věku.

Data pocházejí z Výběrového šetření pracovních sil (Labour Force Survey), které poskytuje časové řady údajů o dalším neformálním vzdělávání v metodicky srovnatelné podobě od roku 2004. Problémem je nízká účast právě v konkrétních čtyřech týdnech před šetřením, a tím omezené možnosti výpočtu indikátoru pro specifické skupiny. I v krajském členění jsou v časových řadách patrné výkyvy, varianty pro specifické skupiny populace nejsou proto publikovány.

Metodika výpočtu: Indikátor je v základní variantě počítán jako podíl lidí, kteří se v uplynulých 4 týdnech účastnili neformálního vzdělávání, v populaci 25-64 let.

Varianty pro specifické skupiny populace jsou vypočteny jako podíl účastníků dalšího neformálního vzdělávání v uplynulých čtyřech týdnech mezi lidmi s nižším vzděláním (ISCED 0-2 pro mezinárodní srovnání), mezi nezaměstnanými a v populaci ve věku 55-74 let. Obvykle v ostatních indikátorech používaná věková skupina 55-64 let pro starší populaci není bohužel na Eurostatu publikována.

Zdroj dat: Výběrové šetření pracovních sil. Mezinárodní data jsou veřejně publikována v databázi Eurostatu. Krajské členění publikováno na stránkách ČSÚ není a musí být doplňováno z individuálních dat.

C. Na základě specifické metodiky z veřejných, ale statisticky nezpracovaných dat

O některých důležitých oblastech dalšího vzdělávání se dosud nezjišťovaly souhrnné přehledné informace. Zároveň jsou však tyto informace veřejně dostupné ve formě jednotlivých statisticky nezpracovaných dat, dokumentů, webových stránek apod. Mezi tyto oblasti patří například informace o nabídce dalšího neformálního vzdělávání.

Nabídka kurzů dalšího neformálního vzdělávání je zjišťována z veřejných i soukromých inzertních internetových serverů (EduCity.cz, DatCZ a Edumenu.cz). Na základě specifické metodiky jsou jejich databáze spojeny do jedné, odstraněny vnitřní i vzájemné duplicity a informace roztříděny podle různých kritérií.

Celková databáze poskytuje užitečné informace o různých aspektech nabídky dalšího vzdělávání a zahrnuje kurzy nabízené soukromými i veřejnými vzdělávacími institucemi.

Data jsou získávána dvakrát ročně, na konci ledna a na konci září.

Nabídka dalšího neformálního vzdělávání poskytuje informace o:

- Typu poskytovatele (vysoké školy, střední školy a VOŠ, jiní poskytovatelé)
- Zaměření kurzu (jazykový, profesní, zájmový)
- Délce kurzu
- Kapacitě kurzu
- Regionu konání kurzu (kraje ČR)
- Profesi, ke které se vztahuje kvalifikace získaná v kurzu (informace se vztahuje pouze k profesním kurzům).

Informace o zaměření a profesní struktuře kurzů jsou získávány na základě nově vytvořené metodiky, která kombinuje kategorie používané portály a vlastní databázi klíčových slov. Ta je zároveň nástrojem pro zařazení profesních kurzů do klasifikace ISCO a KZAM, podle profese, ke které se nabízené zaměření kurzů vztahuje.

Příklad 1: III.2.1 Relativní kapacita nabízených kurzů neformálního vzdělávání podle obsahového zaměření

Indikátor sleduje nabídku dalšího neformálního vzdělávání a její kapacitu – uvádí počty míst v nabízených kurzech dalšího neformálního vzdělávání a dává je do souvislosti s poptávkou v širším slova smyslu.

Metodika výpočtu: Indikátor uvádí kapacitu kurzů neformálního vzdělávání jako podíl celkové kapacity kurzů (v počtu míst na kurzech) na 1000 obyvatel ve věku 25-64 let.

Kapacita kurzů je získána z informací v databázích dalšího neformálního vzdělávání v členění:

I. Kurzy jazykové: jsou z větší části všeobecné, pouze menší část je zaměřena na specifické jazykové znalosti (např. němčina pro právníky).

II. Kurzy profesní:

- všeobecné: vedou k všeobecnému (potenciálnímu) zlepšení uplatnění a zvýšení kvalifikace pracovníků na mnoha pracovních pozicích (např. získání ŘP skup. B, základní znalosti práce s PC a další IT dovednosti, školení BOZP, měkké dovednosti).
- odborné – specifické (specifické pro jednotlivé profese): jejich úspěšné absolvování jednoznačně vede k získání či rozšíření kvalifikace pro jednu či více specifických profesí (dle klasifikace ISCO).

III. Kurzy zájmové a nezařazené.

U kurzů, kde kapacita není uvedena, je proveden odhad na základě průměrné kapacity kurzů s daným zaměřením.

Indikátor nezahrnuje nabídku kurzů šitých na míru jednotlivým podnikům, obsahuje pouze veřejně inzerovanou nabídku.

Zdroj dat: Zdrojem dat pro výpočet indikátoru je databáze nabídky dalšího vzdělávání inzerovaná na serverech EduCity.cz, DatCZ a Edumenu.cz, které umožňují publikaci indikátoru v krajském členění s pololetní periodicitou.

Příklad 2: II.5.1 Počet a struktura poskytovatelů na trhu dalšího vzdělávání

Cílem indikátoru je popsat institucionální zajištění poskytování dalšího vzdělávání a zmapovat situaci na trhu dalšího vzdělávání z hlediska poskytovatelů.

Vzhledem k tomu, že data vycházejí z inzertní nabídky, tak pravděpodobně nepokrývají (zejména v případě škol) komplexně všechny subjekty nabízející další vzdělávání. Tvoří však prakticky jediný přehled o soukromých vzdělávacích společnostech. Databáze pravděpodobně nepokrývají některé malé regionální vzdělávací instituce, které svou nabídku inzerují jinými způsoby, regionální pohled proto může být mírně zkreslen.

Metodika výpočtu: Indikátor představuje počet vzdělávacích institucí, které ve sledovaném období (během půl roku po referenčním datu) nabízely alespoň jeden kurz. Indikátory vycházejí z databází nabídky dalšího vzdělávání.

Zdroj dat: Databáze nabídky DV (EduCity.cz, DatCZ a Edumenu.cz). Zdrojem dat pro výpočet indikátoru je sloučená databáze inzertních nabídek dalšího vzdělávání na internetových portálech, které byly poskytnuty jejich provozovateli. Databáze umožňují získat i regionální data.

WEB

Kde a jak nalézt všechny informace

4

4 KDE A JAK NALÉZT VŠECHNY INFORMACE NA DV MONITORU

Webový portál DV Monitor slouží k publikování výsledků monitoringu **dalšího vzdělávání** na základě statistických dat. Tato kapitola poskytuje stručný návod, co a kde na něm lze nalézt. Může sloužit jako průvodce touto webovou stránkou.

Portál nabízí několik různých cest, jak vyhledat potřebnou informaci o dalším vzdělávání. Záleží pouze na uživateli, kterou si zvolí a která mu nejlépe vyhovuje. Navigace stránek poskytuje čtyři základní cesty:

1. INDIKÁTORY
2. PRŮŘEZOVÁ TÉMATA (VYBRALI JSME)
3. POROVNEJTE
4. HLEDAT

DV MONITOR Jak si stojíme v oblasti dalšího vzdělávání?

Vítejte na webovém portále poskytujícím **INFORMACE A DATA O DALŠÍM VZDĚLÁVÁNÍ**.

ÚVOD **INDIKÁTORY** O DV MONITOR KONTAKT ODKAZY

Vybrali jsme TOP

Podnikové vzdělávání
Financování dalšího vzdělávání
Vzdělávání starší populace
Vzdělávání nezaměstnaných
Další vzdělávání osob s nižší kvalifikací
Nabídka dalšího vzdělávání

Porovnejte

Postavení ČR v Evropě
Kraje ČR

Postavení ČR v Evropě
Podívejte se, jak si Česká republika vede v oblasti dalšího vzdělávání ve srovnání s dalšími evropskými zeměmi.

Účast na vzdělávání (2011, pop. 25-64, 4 týdny)

Země	Účast (%)
Dánsko	32,3
Slovensko	15,9
EU-27	8,9
ČR	11,4

» ČIST VÍCE

Kraje ČR
Přehled indikátorů popisujících různé oblasti dalšího vzdělávání v regionech.

» ČIST VÍCE

Časté otázky
Co je další vzdělávání?
Slovníček dalšího vzdělávání a ostatních důležitých pojmů používaných na DV Monitoru
Jak používat DV Monitor?
Co najdete na DV Monitoru a jak se zde orientovat

Analýzy
Česaná, V.: Nerovnosti v účasti v dalším vzdělávání
Cedefop: Learning while working
Mazouch, P.; Fischer, J.: Lidský kapitál – Měření, souvislosti, prognózy
» ČIST VÍCE

Aktuality NEW
Firmy i v době krize investují do vzdělávání
Výsledky výzkumu o poskytovatelích celoživotního vzdělávání
Menší firmy zaostávají ve vzdělávání svých zaměstnanců
» VÍCE AKTUALIT

esf evropský sociální fond ČR EVROPSKÁ UNIE MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY Křídlo pro rozvoj KDOV koncept

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Více o jednotlivých možnostech:

1. INDIKÁTORY

Pod položkou „Indikátory“ v hlavním horním menu webového portálu je uživateli k dispozici komplexní databázový zdroj informací o dalším vzdělávání. Jedná se o uspořádaný přístup ke každému indikátoru ze všech pilířů a oblastí. Struktura databáze je hierarchická. Vede od hlavních pilířů přes jejich oblasti až k jednotlivým indikátorům. Nechybí zde ani metodika ke všem indikátorům. Ta je přístupná jak z hlavního menu, tak odkazem na stránce konkrétního indikátoru.

Stránka jednotlivého indikátoru (viz náhled) obsahuje kromě samotných výsledků také dílčí navigaci mezi variantami indikátoru pro některé specifické skupiny, a to:

- starší populaci,
 - nezaměstnané,
 - osoby s nižší kvalifikací,
- a dále odkaz na metodiku a možnost stáhnout tabulku ve formátu csv.

Tato část webových stránek je také doplněna o drobečkovou navigaci, která umožňuje snadný návrat na vyšší úroveň.

DV MONITOR Jak si stojíme v oblasti dalšího vzdělávání?

Vybrali jsme **TOP**

Podnikové vzdělávání
Financování dalšího vzdělávání
Vzdělávání starší populace
Vzdělávání nezaměstnaných
Další vzdělávání osob s nižší kvalifikací
Nabídka dalšího vzdělávání

Porovnejte
Postavení ČR v Evropě
Kraje ČR

Přečtěte si
Analýzy
Aktuality

ÚVOD | INDIKÁTORY | O DV MONITOR | KONTAKT | ODKAZY | hledat...

Indikátory | IV. Výstupy | IV.0 Účast dospělých na dalším vzdělávání | **IV.0.1 Účast dospělé populace...**

IV.0.1 Účast dospělé populace na vzdělávání v posledních 4 týdnech - Mezinárodní srovnání

Celá populace » Starší populace » Nezaměstnaní » Lidé s nižší kvalifikací

Podíl osob, které se v uplynulých čtyřech týdnech účastnily jakékoli formy vzdělávání (formálního nebo neformálního), na populaci ve věku 25-64 let (%)

Stáhnout tabulku | Metodika

stažení tabulky (*.csv)

ZEMĚŘ	2007	2008	2009	2010
EU-27	9,1	9,2	9,2	9,1
EU-15	11,5	11,1	10,8	10,5
Belgie	9,5	8,3	7,5	7,2
Bulharsko	1,3	1,3	1,3	1,4
Česká republika	6,3	5,6	5,6	5,7
Dánsko	26,5	27,4	29,2	30,0
Estonsko	6,7	5,9	6,5	7,0
Finsko	23,5	22,5	23,1	23,4
Former Yugoslav R...	.	.	2,3	2,8
Francie	7,9	7,1	6,9	6,5

drobečková navigace umožňující návrat zpět

odkazy na varianty indikátoru

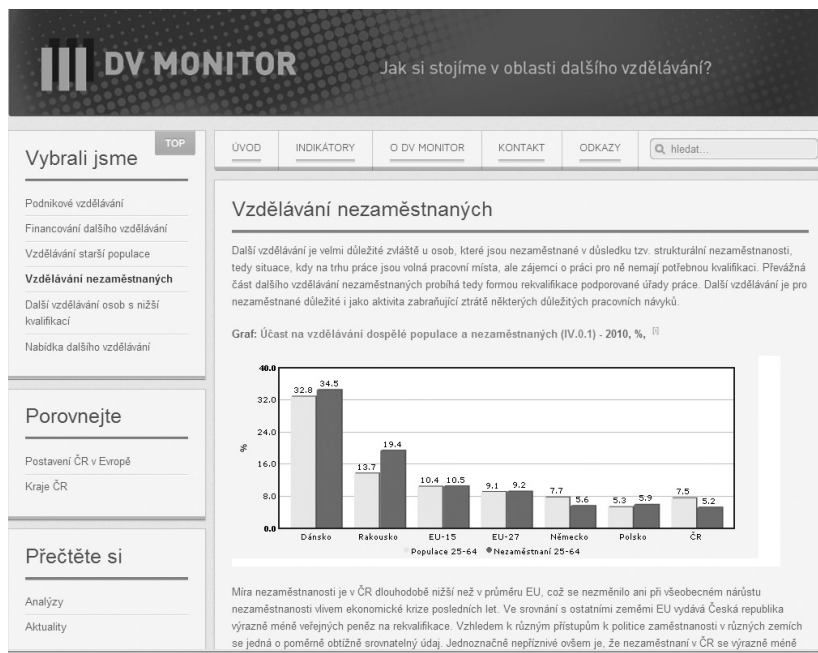
odkaz na metodiku a zdroj dat

2. PRŮŘEZOVÁ TÉMATA

Pokud uživatel přesně neví název nebo číslo indikátoru, který hledá, ale zajímají ho různá data ke konkrétnímu tématu, může si zvolit jedno z průřezových témat:

- Podnikové vzdělávání
- Financování dalšího vzdělávání
- Vzdělávání starší populace
- Vzdělávání nezaměstnaných
- Další vzdělávání osob s nižší kvalifikací
- Nabídka dalšího vzdělávání

Každá z tematických oblastí vede na stránku obsahující článek se stručným popisem jejího významu a vyhodnocení situace v ČR. Dále je zde vybraný graf a souhrnná tabulka relevantních klíčových indikátorů (opět s odkazy na podrobnější data a metodiku). Tabulka klíčových indikátorů slouží zároveň jako rozcestník. Článek je doplněn odkazy na související doplňkové indikátory.

3. POROVNEJTE

Rychlý přehled o situaci napříč všemi dostupnými klíčovými indikátory nabízí mezinárodní srovnání a regionální srovnání. Stránky věnované mezinárodnímu srovnání jsou určeny těm, kteří chtějí vědět, jaká je situace v dalším vzdělávání v České republice ve srovnání s dalšími evropskými zeměmi ve všech mezinárodně dostupných klíčových indikátorech (18 klíčových indikátorů) a jaký trend převládá.

Srovnání ČR s dalšími zeměmi EU zahrnuje:

- výsledky ČR ve srovnání s EU-15 a EU-27
- pořadí ČR v rámci EU-27
- graficky znázorněný trend vývoje

Prezentace mezinárodního srovnání je založena na výchozí přehledné tabulce klíčových indikátorů, která slouží také jako rozcestník. Z této tabulky vedou odkazy na stránky jednotlivých indikátorů, kde jsou k dispozici kompletní data, a dále odkazy na metodiku indikátoru včetně informací o zdrojových datech.

DV MONITOR Jak si stojíme v oblasti dalšího vzdělávání?

Vybrali jsme **TOP**

Podnikové vzdělávání
Financování dalšího vzdělávání
Vzdělávání starší populace

Postavení ČR v Evropě

Jaká je situace v dalším vzdělávání v České republice ve srovnání s dalšími Evropskými zeměmi? V následující tabulce naleznete rychlý obrázek porovnávající ČR s průměrem EU-15 a EU-27 v klíčových indikátorech dalšího vzdělávání. Pro podrobnější a doplňkové informace, přejděte do sekce Indikátory v hlavním menu.

	ČR	EU-15	EU-27	JED.	POŘADÍ ČR V EU-27	ROK	TREND			
							ČR	EU-15	EU-27	
Podíl dospělé populace s terciárním vzděláním (I.1.1)	16,8	27,4	25,9	%	23.	2010	↑	→	→	2000-2010
Podíl dospělé populace se středním nebo vyšším vzděláním (I.1.2) [?]	91,9	89,5	72,7	%	1.	2010	→	↑	↑	2000-2010
Mzdová diferencece post. vzdělání (I.2.1) - terciární vůči sekundárnímu [?]	178	151	176	index	8. ze 13	2008	→	-	-	2002-2008
Míra ekonomické aktivity [?]	70,2	72,4	71	%	16.	2010	→	→	→	2000-2010
Míra nezaměstnanosti [?]							→	→	→	2000-2010
Inovační kapacita [?]							→	→	→	2010-2011
Podíl nákladů na další vzdělávání zaměstnanců na celkových nákladech práce (I.2.1) [?]	0,58	0,78	0,77	%	10.	2008	→	-	→	2004-2008
Náklady na další vzdělávání v přepočtu na zaměstnanou osobu (I.2.2) [?]	332	562	454	PPS	18.	2005	↑	-	→	1999-2005

odkaz na stránku indikátorů s daty

odkaz na metodiku indikátoru

Porovnejte

Postavení ČR v Evropě

Kraje ČR

Přečtěte si

Analýzy
Aktuality

Podobnou formu má i srovnání regionů s průměrem ČR. Uživatelé se mohou dovědět, jak si stojí jednotlivé kraje České republiky v účasti na vzdělávání, výdajích na rekvalifikace nebo v míře nezaměstnanosti. Web navíc nabízí interaktivní mapu, pomocí níž může uživatel vybírat kraj pro srovnání.

||| DV MONITOR
Jak si stojíme v oblasti dalšího vzdělávání?

Vybrali jsme TOP
UVOD
INDIKATORY
O DV MONITOR
KONTAKT
ODKAZY
hledat...

Podnikové vzdělávání

Financování dalšího vzdělávání

Vzdělávání starší populace

Vzdělávání nezaměstnaných

Další vzdělávání osob s nižší kvalifikací

Nabídka dalšího vzdělávání

Kraje ČR

Zajímá vás, jak si stojí jednotlivé kraje České republiky v účasti na vzdělávání, výdajích na rekvalifikace nebo v míře nezaměstnanosti? Na této stránce naleznete informace o nejrušnějších oblastech dalšího vzdělávání v regionech. Pro přehled indikátorů pro vámi vybraný kraj klikněte na příslušnou oblast na mapě ČR.

Středočeský kraj

INDIKÁTOR	ROK	JEDNOTKA	HODNOTA INDIKÁTORU			TREND		
			ČR	STC	POŘADÍ	ČR	STC	OBDOBÍ
Podíl dospělé populace s terciárním vzděláním (1.1.1) [?]	2010	%	16,7	15,2	4	↗	↗	2000-2010
Podíl dospělé populace se středním nebo vyšším vzděláním (1.2) [?]	2010	%	91,9	93,1	4	↔	↗	2000-2010
Mzdová diference podle vzdělání (1.2.1) [?]	:	:	:	:	:	:	:	:
Míra ekonomické aktivity (1.4.1) [?]	2010	%	70	71,1	3	↔	↔	2000-2010
Míra nezaměstnanosti (1.4.2) [?]	2010	%	7,2	5,1	13	↔	↘	2000-2010

4. HLEDAT

Pro rychlé hledání konkrétního obsahu je k dispozici fulltextový vyhledávač.

Z hlediska obsahu webových stránek je klíčová prezentace indikátorů dalšího vzdělávání. Kromě toho však DV Monitor prezentuje další typy informací.

Z oblasti dalšího vzdělávání jsou to:

- Zajímavé odkazy přehledně uspořádané v tematických sekcích, např. legislativní a strategické dokumenty, databáze kurzů, další datové zdroje k daným tématům, zajímavé zahraniční stránky
- Aktuality ze světa dalšího vzdělávání, informace o ad-hoc šetřeních
- Analýzy a studie – odkazy či možnosti stažení zajímavých analýz dalšího vzdělávání, které vyšly v ČR i zahraničí

A dále informace pomáhající uživatelům v orientaci:

- Historie vzniku webových stránek v rámci projektu Koncept („O DV Monitor“ a „Historie“)
- Systém indikátorů a možnosti vyhledávání informací na stránkách představuje sekce „Jak používat“
- Přehled metodiky všech indikátorů
- Sekce „Co je další vzdělávání“, která obsahuje slovníček pojmů užívaných na DV Monitoru, které se ve většině případů vztahují k dalšímu vzdělávání
- Sekce „Partneři“, která obsahuje seznam institucí zapojených v systému institucionálního zabezpečení monitoringu dalšího vzdělávání a odkazy na jejich webové stránky
- Sekce „Kontakty“, na které mohou uživatelé kontaktovat obsahové správce stránek

Obsahuje kompletní přehled indikátorů dalšího vzdělávání, výsledky i metodiku

Historie vzniku, představení systému indikátorů, návod k použití a další informace

O DALŠÍM VZDĚLÁVÁNÍ

Vybrali jsme TOP

Podnikové vzdělávání
Financování dalšího vzdělávání
Vzdělávání starší populace
Vzdělávání nezaměstnaných
Další vzdělávání osob s nižší kvalifikací
Nabídka dalšího vzdělávání

Zkratky k nejčastěji hledaným kategoriím dalšího vzdělávání

Porovnejte

Postavení ČR v Evropě

Zkratka k návodu na práci s portálem a dalším užitečným informacím

Postavení ČR v Evropě

Podívejte se, jak si Česká republika vede v oblasti dalšího vzdělávání ve srovnání s dalšími evropskými zeměmi.

» ČÍST VÍCE

Kraje ČR

Přehled indikátorů popisujících různé oblasti dalšího

» ČÍST VÍCE

Hlavní části systému: regionální a mezinárodní porovnání indikátorů dalšího vzdělávání

Výstupy relevantních výzkumných projektů v oblasti dalšího vzdělávání

Časté otázky

Co je další vzdělávání?
Slovníček dalšího vzdělávání a ostatních důležitých pojmů používaných na DV Monitoru

Jak používat DV Monitor?
Co najdete na DV Monitoru a jak se zde orientovat

Analýzy

Czesaná, V.: Nerovnosti v účasti v dalším vzdělávání

Cedefop: Learning while working

Mazouch, P.; Fischer, J.: Lidský kapitál – Měření, souvislosti, prognózy.

» ČÍST VÍCE

Aktuality

- | Firmy i... do vzdělá...
- | Výsledky poskytovatelů vzdělávání
- | Menší firmy zaostávají ve vzdělávání svých zaměstnanců

» VÍCE AKTUALIT

Informace o aktuálním dění v oblasti dalšího vzdělávání: studie, politiky, strategie, legislativa aj.

PŘÍLOHY

5

5 PŘÍLOHY

5.1 Slovníček základních pojmů DV Monitoru

DALŠÍ VZDĚLÁVÁNÍ Za další vzdělávání je obvykle považováno vzdělávání v dospělém věku. Od ukončení počátečního vzdělávání, které probíhá od dětství, je většinou odděleno vstupem na trh práce nebo jinou formou časového odstupu (např. rodičovskou dovolenou). Při snaze o statistické zachycení dalšího vzdělávání narážíme na řadu metodických problémů. K ideální definici dalšího vzdělávání se tak jednotlivé indikátory snaží metodicky přiblížit např. na základě definice věku účastníků či forem vzdělávání. V tomto ohledu není ve všech indikátorech definice dalšího vzdělávání jednotná, je třeba věnovat pozornost metodickému popisu jednotlivých indikátorů. V rámci dalšího vzdělávání rozlišujeme dva základní typy - formální a neformální.

FORMÁLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ Za formální vzdělávání je považováno takové, které probíhá ve vzdělávacích institucích a vede k získání uznávaných certifikátů a kvalifikací, zpravidla při něm absolvent postupuje na pomyslném vzdělanostním žebříčku.

NEFORMÁLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ Podle Memoranda EU o celoživotním učení (2000) neformální vzdělávání probíhá vedle hlavních vzdělávacích systémů a zpravidla nevede k získání formalizovaného certifikátu, nevede k postupu na pomyslném vzdělanostním žebříčku. Neformální učení může být poskytováno na pracovišti nebo prostřednictvím činností organizací a sdružení občanské společnosti (např. v organizacích pro mládež, v odborech a v politických stranách). Může být poskytováno také prostřednictvím organizací nebo služeb, které byly ustaveny se záměrem doplňovat formální systémy (např. výtvarné, hudební a sportovní aktivity nebo soukromé vyučování připravující na zkoušky).

FORMY PODNIKOVÉHO VZDĚLÁVÁNÍ Podnikové vzdělávání je dle metodiky šetření CVTS členěné na kurzy a ostatní formy. Do kurzů se počítají interní i externí kurzy, z ostatních forem jsou v šetření CVTS zjišťovány informace o vzdělávání na pracovišti, rotaci pracovních míst a studijních návštěvách, vzdělávacích kroužcích či kroužcích kvality, samostudia, účasti na konferencích a seminářích. Některé indikátory se vztahují pouze ke kurzům, některé jsou k dispozici i pro další formy vzdělávání. Šetření úplných nákladů práce mezi formami dalšího vzdělávání nerozlišuje, výdaje na další vzdělávání zjišťované v rámci šetření Úplných nákladů práce zahrnují zejména výdaje na kurzy, ale mohou zahrnovat i výdaje na některé další formy v podobě výukových materiálů, pomůcek apod.

UZNÁVÁNÍ VÝSLEDKŮ DALŠÍHO VZDĚLÁVÁNÍ Uznávání výsledků dalšího vzdělávání vychází ze zákona č. 179/2006, který umožňuje získat uznávaný certifikát dílčí či úplné kvalifikace na základě definovaných standardů bez ohledu na to, jakou formou člověk získal kompetence potřebné pro danou kvalifikaci.

PŘÍMÉ NÁKLADY NA DALŠÍ VZDĚLÁVÁNÍ Termín se vztahuje k podnikovému financování dalšího vzdělávání. Přímé náklady zahrnují všechny výdaje, které se vztahují přímo ke vzdělávání, např. poplatek za školení, výukové materiály, pronájem prostor apod.

NEPŘÍMÉ NÁKLADY NA DALŠÍ VZDĚLÁVÁNÍ Představují náklady, které musí podnik vynaložit na to, aby mohl své zaměstnance vzdělávat, ale které nejsou přímými výdaji na toto vzdělávání. Jedná se především o náklady práce osob účastnících se vzdělávání.

LEKTOR DALŠÍHO VZDĚLÁVÁNÍ Pracovník zajišťující další vzdělávání, zejména neformální. Statistiky o lektorech dalšího vzdělávání zahrnují všechny pracovníky vzdělávacích společností, kteří se podílejí na výuce a vzdělávání, nezahrnují jiné pracovníky vzdělávacích společností (např. administrativní).

PEDAGOG DALŠÍHO VZDĚLÁVÁNÍ Termín vycházející z klasifikace KZAM. Zatímco za lektora dalšího vzdělávání můžeme považovat každého, kdo se věnuje výuce v rámci dalšího neformálního vzdělávání (např. i jako součást jiné profese poskytuje lektorské služby), pedagog dalšího vzdělávání je ten, kdo je profesně zařazen do třídy KZAM 3342 (od roku 2011 tříd ISCO 23204, 23592 a 23599)

5.2 Tabulka zdrojů

Zdroj	Indikátory DV			
	Perioda předávání dat	Národní, kraje	Mezinárodní srovnání	Počet
Adult Education Survey (AES)	5 let (2013)	✓	✓	4 klíčové a 6 doplňkových
Analýzy trhu práce (MPSV)	1 rok	✓		1 doplňkový
Community Innovation Survey (CIS)	2 roky (2013)		✓	1 doplňkový
Continuing Vocational Training Survey (CVTS)	5 let (2013)	✓	✓	7 klíčových a 10 doplňkových
Databáze VPM	1 rok	✓		1 klíčový
EduCity	1-2x ročně	✓		4 klíčové a 3 doplňkové
Edumenu	1-2x ročně	✓		4 klíčové a 3 doplňkové
DATCZ	1-2x ročně	✓		4 klíčové a 4 doplňkové
ICT in enterprises	1 rok		✓	1 doplňkový
IMD competitiveness yearbook	1 rok		✓	1 klíčový
Informační systém kvalifikací a autorizací (ISKA)	1 rok	✓		1 klíčový a 2 doplňkové
Informační systém o průměrném výdělku (ISPV)	1 rok	✓		1 klíčový
Labour Cost Survey (LCS)/Úplné náklady práce (ÚNP 4-01)	4 roky/1 rok	✓	✓	2 klíčové
LM Policy database	1 rok	✓	✓	1 klíčový
PIAAC	jednorázově 2013	✓	✓	1 doplňkový
Rating vzdělávacích institucí ¹⁰	1 rok	✓		1 klíčový
ReferNet Country Reports	1 rok		✓	2 doplňkové
Sběr dat o akreditovaných a neakreditovaných kurzech DV	1 rok	✓		1 klíčový a 2 doplňkové
Structure of Earnings Survey (SES)	4 roky		✓	1 klíčový
SET (šetření středních škol)	1 rok	✓		1 klíčový a 1 doplňkový
Statistiky APZ	1 rok	✓		1 klíčový a 2 doplňkové
Struktura mezd zaměstnanců	1 rok		✓	1 klíčový
Údaje z matricy a z výkazů	1 rok	✓		2 klíčové a 2 doplňkové
UOE database	1 rok	✓	✓	1 doplňkový
Výběrové šetření pracovních sil (VŠPS)/LFS	1 rok	✓	✓	8 klíčových a 5 doplňkových

10. Informační zdroj zatím není k dispozici, je ve fázi návrhu.

5.3 Přehledová tabulka indikátorů

Klíčové	Doplňkové		
I. KONTEXT			
I.1	Vzdělanostní úroveň obyvatelstva		
I.1.1	Podíl dospělé populace s terciárním vzděláním	I.1.d1	Podíl dospělé populace s maturitou
I.1.2	Podíl dospělé populace se středním nebo vyšším vzděláním	I.1.d2	Vzdělanostní mobilita
I.2	Mzdová diferenciacce podle vzdělání		
I.2.1	Mzdová diferenciacce podle vzdělání		—
I.3	Legislativní a institucionální podpora DV		
—		I.3.d1	Legislativní rámec dalšího vzdělávání
		I.3.d2	Institucionální rámec dalšího vzdělávání
I.4	Situace na trhu práce		
I.4.1	Míra ekonomické aktivity		—
I.4.2	Míra nezaměstnanosti		
I.5	Kompetence dospělé populace a požadavky na kompetence		
I.5.1	Požadavky zaměstnavatelů na kompetence	I.5.d1	Matematické, čtenářské a ICT kompetence dospělých
I.6	Inovativnost		
I.6.1	Inovační kapacita	I.6.d1	Podniky vzdělávající v souvislosti s inovacemi
II. VSTUPY			
II.1	Výdaje jednotlivců na další vzdělávání		
II.1.1	Podíl účastníků, kteří si sami hradí náklady na další neformální vzdělávání	II.1.d1	Podíl dospělých účastníků, kteří si sami hradí náklady na formální vzdělávání
		II.1.d2	Výdaje účastníků na další formální vzdělávání
		II.1.d3	Výdaje účastníků na další neformální vzdělávání
II.2	Výdaje zaměstnavatelů na další vzdělávání		
II.2.1	Podíl nákladů na školení zaměstnaných osob na celkových nákladech práce	II.2.d1	Podíl nákladů na kurzy DOV na celkových nákladech práce
II.2.2	Náklady na kurzy a školení v přepočtu na zaměstnanou osobu	II.2.d2	Náklady na kurzy DOV v přepočtu na účastníka a na výukovou hodinu
II.3	Státní výdaje na podporu dalšího vzdělávání		
II.3.1	Výdaje na rekvalifikace	II.3.d1	Investiční pobídky na rekvalifikace
II.3.2	Příjmy zaměstnavatelů na další odborné vzdělávání z dotací a společných fondů	II.3.d2	Výdaje na rekvalifikace v přepočtu na účastníka
		II.3.d3	Podpora dalšího vzdělávání ze strukturálních fondů
II.4	Pedagogičtí pracovníci a lektori dalšího vzdělávání		
II.4.1	Odhad celkového počtu pracovníků vzdělávacích institucí	II.4.d1	Počet osob pracujících jako pedagog v oblasti dalšího vzdělávání
		II.4.d2	Struktura pracovníků vzdělávacích institucí
		II.4.d3	Kvalifikovaní lektori dalšího vzdělávání
II.5	Poskytovatelé dalšího vzdělávání		
II.5.1	Počet a struktura poskytovatelů na trhu dalšího vzdělávání	II.5.d1	Struktura poskytovatelů podnikového vzdělávání
II.6	Kapacity pro uznávání výsledků dalšího vzdělávání		
II.6.1	Počet autorizací pro uznávání výsledků dalšího vzdělávání	II.6.d1	Počet autorizovaných osob pro uznávání výsledků dalšího vzdělávání

III. PROCESY	
III.1	Nabídka formálního DV
III.1.1	Nabídka dalšího formálního vzdělávání vztažená ke struktuře zaměstnanosti
III.2.1 III.2.2	Kapacita nabízených kurzů podle obsahového zaměření Srovnání struktury nabídky dalšího vzdělávání a struktury volných pracovních míst
III.2.d1 III.2.d2 III.2.d3 III.2.d4	Počet škol a kapacita programů nabízející vzdělání v jiné než denní formě Počty nabízených kurzů podle obsahového zaměření Srovnání struktury nabídky dalšího vzdělávání a struktury zaměstnanosti Akreditované kurzy dalšího vzdělávání Podíl aktuálně nabízených rekvalifikačních kurzů na všech akreditovaných
III.3	Vzdělávací politika podniků
III.3.1	Strategie podniků při chybějících dovednostech
III.3.d1 III.3.d2	Vyhodnocování vzdělávacích potřeb podniku Vyhodnocování efektivity DOV
III.4	Kvalita DV
–	III.4.d1 Výsledky ratingu vzdělávacích institucí
III.5	Bariéry účasti na DV
III.5.1 III.5.2	Podíl osob s neuspokojenou potřebou vzdělávání Typy bariér v účasti na dalším vzdělávání
III.5.d1 III.5.d2	Podíl podniků, které vůbec nevzdělávají Důvody neposkytování vzdělávání v podnicích
IV. VÝSTUPY	
IV.0	Účast dospělých na dalším vzdělávání
IV.0.1	Účast dospělé populace na vzdělávání v posledních 4 týdnech
IV.0.d1	Účast dospělé populace na vzdělávání v posledních 12 měsících
IV.1	Účast jednotlivců na formálním vzdělávání
IV.1.1	Účast na dálkových formách studia na různých vzdělávacích stupních
IV.1.d1 IV.1.d2 IV.1.d3 IV.1.d4	Účast dospělé populace na formálním vzdělávání v posledních 12 měsících Počet hodin strávených účastníkem ve formálním vzdělávání v posledních 12 měsících Účast dospělé populace na formálním vzdělávání v posledních 4 týdnech Podíl absolventů starších 30 let na všech absolventech terciárního vzdělávání
IV.2	Účast jednotlivců na neformálním vzdělávání
IV.2.1 IV.2.2	Účast dospělé populace na neformálním vzdělávání v posledních 4 týdnech Počet hodin strávených účastníkem v dalším neformálním vzdělávání
IV.2.d1 IV.2.d2 IV.2.d3	Účast dospělé populace na neformálním vzdělávání v posledních 12 měsících Účast nezaměstnaných na rekvalifikacích Účast na akreditovaných kurzech DV
IV.3	Uznávání výsledků dalšího vzdělávání
IV.3.1	Počty udělených kvalifikací v přepočtu na zaměstnanost v dané profesi
IV.3.d1 IV.3.d2	Počty kvalifikací udělených v rámci uznávání výsledků dalšího vzdělávání za poslední rok Počty složených dílčích maturitních zkoušek
IV.4	Účast na podnikovém vzdělávání
IV.4.1 IV.4.2 IV.4.3	Podíl vzdělávajících podniků Zaměření kurzů podnikového vzdělávání Počet hodin strávených na kurzech na 1000 odpracovaných hodin
IV.4.d1 IV.4.d2 IV.4.d3 IV.4.d4	Podíl zaměstnanců účastnících se jednotlivých typů vzdělávání, ze všech podniků Podíl zaměstnanců účastnících se jednotlivých typů vzdělávání, ze vzdělávajících podniků Doba strávená v kurzech dalšího vzdělávání na účastníka Využívání e-learningu podniky

ÚVODEM	3
1 PROČ MONITOROVAT DALŠÍ VZDĚLÁVÁNÍ	7
2 JAK SI STOJÍME V OBLASTI DALŠÍHO VZDĚLÁVÁNÍ	11
2.1 Další vzdělávání v ČR a v Evropě	11
2.2 Nabídka dalšího vzdělávání	14
2.3 Podnikové vzdělávání	16
2.4 Financování dalšího vzdělávání	20
2.5 Účast na dalším vzdělávání a její bariéry	23
2.6 Další vzdělávání v regionech ČR	27
3 JAK VZNIKLY INDIKÁTORY DALŠÍHO VZDĚLÁVÁNÍ	35
3.1 Systém indikátorů o dalším vzdělávání	35
3.2 Od dat k indikátorům	39
4 KDE A JAK NALÉZT VŠECHNY INFORMACE NA DV MONITORU	47
5 PŘÍLOHY	55
5.1 Slovníček základních pojmů DV Monitoru	55
5.2 Tabulka zdrojů	57
5.3 Přehledová tabulka indikátorů	58

